

Новы Час

ПАТРЫЁТЫ ПАЭЗII

Стар. 15

ІП СТРАЙКУЮЦЬ І РЫХТУЮЦА ДА МІТЫНГАЎ

Вынікі года індывідуальныя прадпрымальнікі падводзяць акцыямі пратэсту. У сераду, 10 снежня, па дадзеных арганізатарапа страйку, не працавалі каля 40 працэнтаў індывідуальных прадпрымальнікаў.

Стар. 4

АПОШНІ ЧЫРВОНЫ ЛІХТАР У КВАРТАЛЕ

У рамках гарадской рэформы ўлады Амстэрдама вырашылі знішчыць легендарны раён чырвоных ліхтароў.

Стар. 11

Я НАРАДЗІЎСЯ ТУТ...

Стар. 14

ЧЫТАЙЦЕ
Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ

«БУНТОЎНА»

Літаратурны партрэт грамадскай актыўісткі Таццяны Ялавай у выкананні Марыі Мартысевіч

3 серыі «Новая генерацыя»

▶ СУД

НЕ ПЫТАЙСЯ, ПА КІМ ЗВОНИЦЬ ЗВОН...

Вольга ХВОІН

11 снежня ў Мінску скончыўся судовы працэс над Аляксандрам Баразенкам па «справе чатырнаццаці», заведзенай на моладзевых актыўісташаў за ўдзел у зімовых акцыях пратэсту прадпрымальнікаў. Суддзя Вайцяховіч прызнала Аляксандра Баразенку вінаватым у парушэнні арт. 341–1 Крымінальнага кодэкса Беларусі і прызначыла пакаранне — адзін год абмежавання волі без накіравання ў спецустановы. Ад 27 кастрычніка Аляксандру знаходзіўся ў следчым ізаляторы, пасля таго, як прысуд быў зачытаны, яго вызвалілі ў зале суда. Аляксандра віталі воплескамі, родныя сустракалі хлопца са слязамі на вачах.

Сёлета ў красавіку па «справе чатырнаццаці» ўжо былі асуджаны 13 маладых людзей, якія прымалі ўдзел у акцыях пратэсту прадпрымальнікаў. Тады судом былі прызначаны пакаранні ў выглядзе штрафаў, абмежавання волі без накіравання ў спецустановы тэрмінам на паўтара і два гады, Андрэй Кім быў таксама абвінавачаны ў злачынстве, прадугледжаным артыкулем 364 Крымінальнага кодэкса (насілле або пагроза насілля ў дачыненні да супрацоўніка міліцыі). Суддзя Алена Ільіна прыгаварыла Кіма да пазбаўлення волі тэрмінам на паўтара года з адбываннем пакарання ў калоніі агульнага рэжыму. Аляксандра Баразенку

на працэсе ў красавіку не было — ён навучаўся ў Польшчы ва Вроцлаўскім універсітэце. У кастрычніку Аляксандар разам са сваім адвакатам Паўлам Сапелкам прыйшоў у прокуратуру да следчага, дзе яго і арыштавалі.

Судовы працэс над Баразенкам быў надзвычай хуткі. Праўда, патрапіць на яго змаглі не ўсе: судовую залю запаўнялі студэнтамі сталічных ВНУ. На пачатку працэсу Аляксандар Баразенка заявіў, што не давярае суду, які байца галоснасці і напаўняе залю невядомымі людзьмі, але законных падстаў для адвodu суддзі не мае. Пасля Аляксандра папрасіў суд дазволіць яму сядзець на працэсе побач з адвакатам, а не ў клетцы, суд хадайніцтва адхіліў. На гэта юнак заявіў: «Каб забяспечыць роўнасць бакоў, прашу пасадзіць дзяржавнага абвінаваўцу ў такую ж клетку». Даваць паказанні на судзе Аляксандру адмовіўся.

Цягам двух дзён былі апытаўныя сведкі, вывучаныя пісьмовыя і відэаматэрыялы справы. Цікава, што калі на красавіцкім працэсе сведкі з боку міліцыі пазнавалі адвінавачваемых у якасці парушальнікаў, то Аляксандра Баразенку ніхто не пазнаў, ніхто не патрабаваў ад юнака кампенсацыі за якія-кольківек грашовыя ці маральныя страты. Было бачна, што ніякіх доказаў віны Аляксандра няма. Фактычна да такой жа адказнасці можна было прыцягнуць любога чалавека, які ўдзельнічаў у мітынгу. Між іншым, артыкул 35 Канстытуцыі гарантую грамадзянам Беларусі свабоду сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцяў, дэмманстрацый і пікетавання.

У апошнім слове Аляксандру Баразенка заўважыў, што яшчэ два гады таму і не думаў, што апынецца на лаве падсудных. «Гады я быў паспяховым студэн-

там БДУ, але атмасфера страху і глупства ў краіне прымусіла мяне заніцца грамадскай дзеянасцю. Наша ўлада не любіць актыўных і разумных, а ўкладае гроши ў дагенератаў. Я зведаў правакацыі, затрыманні, турму — і як вынік — суд». Баразенка папрасіў прабачэння ў іншых удзельнікаў «працэсу чатырнаццаці» за тое, што не быў з імі, а з'ехаў у Польшчу. Пасля заявіў, што і надалей збіраеща змагацца за перамены ў краіне. Таксама моладзевые актыўіст звярнуў увагу на тое, што працэс над ім адбываецца на фоне паліпшэння стасункаў з Захадам, што мусіць быць сігналам для чыноўнікаў Еўрасаюзу. «Няма чалавека, які быў бы як выспа, сам па сабе, кожны чалавек ёсць частка мацерыка, частка сушки... Тому ніколі не пытайся, па кім звоніць звон: ён звоніць па табе», — Аляксандар скончыў

сваю прамову цытатай з Эрнеста Хэмінгуэя.

Абвінаваўчы прысуд не стаўся нечаканым. Калі б Баразенку апраўдалі, то гэта фактычна азначала б, што і іншых удзельнікаў «працэсу чатырнаццаці» варта апраўдаць ці прынамсі перагледзець іх справы, бо абвінаваўчая база была прыблізна аднолькавай.

На судзе цягам двух дзён прысутнічалі не толькі родныя і сябры Аляксандра Баразенкі, але і палітыкі. Былы палітвазень Аляксандр Казулін лічыць, што падобныя працэсы — вынік арганізацыі дзяржаваўнага ладу. «Гэта наша жыццё, такое, якое ёсць. Сама дзяржава правакуе людзей на падобныя акцыі пратэсту. Звычайна, калі нешта не задавальняе грамадзян, то дзяржава рэагуе на гэта і імкненца, так ці інакш з імі дамовіца. У нас цяпер напаўфеадальнае грамадства, так што нічога дзіўнага ў падобных узаемадносінах дзяржавы і грамадства няма», — адзначыў палітык. Кіраўнік руху «За свабоду» Аляксандар Мілінкевіч лічыць, што прысуд ёсць злачынным, бо фактычна не было доказаў віны. «На тле перамоў з Захадам улады імкнуцца паказаць, што яны з'яўляюцца гаспадарамі. Нягледзячы ні на што ўлада не ўстане зрабіць рашучы крок у накірунку выканання правоў чалавека. Мы на ўсіх сустэрэах патрабуем, каб менавіта чалавек быў на першым плане, усё астатніе другасна», — падкрэсліў Аляксандар Мілінкевіч.

Адзін з фігурантаў «справы чатырнаццаці» Міхаіл Пашкевіч лічыць, што гэты прысуд не апошні ў ланцугоў палітычных: «У любы момант ад цяпера-шынага рэжыму можна чакаць новых крымінальных спраў на людзей, якія цяпер знаходзяцца па-за межамі краіны. Пытанне толькі ў часе».

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

2

▼ НАВІНЫ РЭГІЁНАЎ

КЛЕЦК

У Клецку створана пярвічна арганізацыя Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры.

Як паведаміў старшыня таварыства Антон Астаповіч, на 7 снежня планавалася сустрэча кіраўніцтва арганізацыі з жыхарамі горада. «Неабходнасць такай сустрэчы дыктавалася праблемамі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны на тэрыторыі Клецкага раёна ў сувязі з самавольнай зменай знешняга выгляду помніка архітэктуры сталага барока XVII стагоддзя — былога Благавешчанскаага касцёла дамініканцаў у Клецку і разбураннем свірна ў весцы Яновічы Клецкага раёна — помніка архітэктуры пачатку XIX стагоддзя», — зазначыў А. Астаповіч.

Паводле яго слоў, ініцыятарам сустрэчы выступіла грамадскасць Клецка. Мясцовы жыхар Сяргей Панамароў накіраваў у райвыканкам заяўку з просьбай дазволіць правядзенне такога мерапрыемства. Ён атрымаў афіцыйны адказ, што на правядзенне сустрэчы пісьмовага дазволу ўладаў не патрабуецца.

Апрача таго, паведаміў А. Астаповіч, у канцы лістапада ў тэлефоннай размове з ім начальнік аддзела культуры райвыканкама Пётр Дудук абяцаў узяць удзел у такой сустрэчы.

Аднак непасрэдна ў дзень мерапрыемства прадстаўнікі ўлады, у tym ліку супрацоўнікі міліцыі, не дазволілі праводзіць сустрэчу ў будынку раённага Дома культуры, дзе яна планавалася. Прыйсунтым давялося ісці ў дзіцячы кафэ.

Нягледзячы на ўсе перашкоды, сустрэча адбылася. На ёй створана пярвічна гарадская арганізацыя Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры. А. Астаповіч выказаў надзею на тое, што часам тэрытарыяльная структура таварыства будзе створана ў Клецкім раёне.

ГРОДНА

Гродзенскія краязнаўцы і журналісты выпусцілі альманах «Позірк з Новага Свету». Ён прысвечаны старому гарадскому кварталу, які носіць назыв Новы Свет. Квартал размяшчаецца побач з гістарычнай забудовай Гродна, аднак не ўваходзіць у ахоўную зону.

У альманаху сабраны фатаграфіі, успаміны гараджан, і нават змешчаны комікс на этым з'яўленні гэтага раёна, што забудоўваўся з канца XIX стагоддзя. Прэзентацыя альманаха і паказ аматарскага фільма «Гродна. Новы Свет» адбыліся 7 снежня ў кватэры аднаго з жыхароў квартала.

Як зазначыла кіраўнік праекта Хрысціна Марчук, гэта быў першы вопыт цесных зносін непасрэдна з жыхарамі Новага Свету, забудову якога мясцовыя ўлады маюць намер «прапрадзіць», пакінуўшы толькі самыя моцныя будынкі.

«Мы рады, што знайшли агульную мову з людзмі, якія жывуць у Новым Свete, — падкрэсліла Х. Марчук. — На прэзентацыю сабраліся людзі, якія любяць гэта месца і хочуць, каб стары квартал захаваўся. Яны кажуць, што жывуць у няпэўнасці, не ведаючы дакладна, якія дамы будуць зносяць і калі. Жыхарам нельга рабіць прыбудовы, ніяма сэнсу рабіць вялікі рамонт, укладаць гроши». Разам з тым, зазначыла кіраўнік праекта, гэтыя людзі не жадаюць пакідаць свой квартал.

НАВАГРУДАК

У наступным годзе ў гістарычным цэнтры Навагрудка (Гродзенская вобласць) плануецца паставіць конны помнік заснавальніку і першаму вялікаму князю Вялікага княства Літоўскага Міндоўгу, паведаміў галоўны спецыяліст аддзела культуры Навагрудскага райвыканкама Вячаславу Лайушчук.

Паводле яго слоў, у 2009 годзе будзе адзначана 1000-годдзе першага ўзгадвання Літвы ў летапісах і 965-годдзе Навагрудка — першай сталіцы ВКЛ. Над праектам статуі працуе мінскі скульптар Генадзь Буралкін. Ён прапануе адліць з бронзы коннага Міндоўга з мячом і ўстанавіць гэту кампазіцыю на каменным пастаменце.

«Разам з тым дакладнае месца ўзвядзення помніка пакуль не вызначана, як і дата яго адкрыцця», — сказаў В. Лайушчук. Паводле яго слоў, ураджэнец Навагрудка Павел Касцюковіч стварыў у Маскве Нацыянальны інвестыцыйны фонд Беларусі («Навагрудак») для збору сродкаў і аказання фінансавай дапамогі ў рэалізацыі гэтага і іншых праектаў, накіраваных на аднаўленне гісторыка-культурнай спадчыны горада і ўшанаванне памяці дзеячай айчыннай гісторыі, науки і культуры, чые жыццё звязана з Навагрудкам.

«Кіраўніцтва горада падтрымлівае праект узвядзення помніка, абы чым сведчыць публікацыі гэтага года ў рэспубліканскіх выданнях «Голос Радзімы» (дадатак да газеты «Советская Белоруссия») ад 31 ліпеня і «Звязда» ад 6 жніўня, падрыхтаваных вядомымі беларускімі вучонымі Міхailам Касцюком, Вячаславам Чамярыцкім і Адамам Мальдзісам», — зазначыў В. Лайушчук.

Паводле БелаПАН

► СМИ

ЗА РАСПАУСЮД «НОВАГА ЧАСУ» — ПРАТАКОЛ

Язэп ПАЛУБЯТКА

За распаусюд газеты «Новы час» у Астравецкім райвыканкаме затрымалі і склалі пратакол на Івана Крука — вядомага дэмакратычнага актыўіста, аднаго з арганізатораў супраціву пабудове АЭС на Астравеччыне.

Асобнікі газеты «Новы час», якія на працягу паўгода агітавалі насельніцтва ў падтрымку пабудовы АЭС. Пра акцыю Івана Крука прынёс у райвыканкам, каб азнаёміць супрацоўнікаў,

якія на працягу паўгода агітавалі насельніцтва ў падтрымку пабудовы АЭС. Пра акцыю Івана Крука прынёс у райвыканкам, каб азнаёміць супрацоўнікаў,

з асобнікаў той забраў сабе, але пры гэтым склаў на Івана Крука пратакол за быццам бы незаконны распаусюд газеты ў памяшканні райвыканкама і плаўбяцца даслаць яго ў прокуратуру. Пратакол падпісалі падначаленыя чыноўніка — Валейка і Блажкевіч. І гэта нягледзячы на тое, што «Новы час» — зарэгістраваная газета. Магчыма, іх увяло ў зман, што «Новы час», у адрозненні ад «Народнай волі» і «Нашай нівы», не атрымаў дазволу на распаусюд праз сістэму «Белпошты» і «Белсаоздруку».

► ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ПАДПІСКА ПАД ПРЫМУСАМ

Язэп ПАЛУБЯТКА

На адрас рэдакцыі «Новага часу» пошта прынесла ліст з адміністрацыі Першамайскага раёна.

У лісці за подпісам намесніка кіраўніка адміністрацыі В. Богдана, кіраўнікам прадпрыемства, устаноў і арганізацый выказваецца падзяка за павялічэнне колъкасці ведамаснай падпіскі ў другой палове 2008 года, што салейнічала

«больш аператыўнаму інфармаванию жыхароў раёна і працоўных калектываў і арганізацый усіх форм уласнасці аб дзеянасці выканаваўчых органаў улады».

Далей намеснік кіраўніка адміністрацыі просіць кіраўнікоў арганізацый (на іх ускладаеща абавязак правядзення падпіскі) узяць пад асабісты контроль працягненне ведамаснай падпіскі з улікам усіх структурных падраздзяленняў, адделаў і службаў (ізхаў, бібліятэк, пакоеў адпачынку, арганізацый-арандатараў і г.д.).

Ведамасная падпіска, паводле меркавання В. Богдана, павінна ўключыць 14 найменняў, сярод якіх газеты «Советская Беларуссия», «Народная газета», «Звязда», «Рэспубліка» і іншыя вядомыя дзяржаўныя выданні.

Адміністрацыя Першамайскага раёна таксама пропануе правесці ў працоўных калектывах тлумачальную працу аб індывідуальнай падпісцы. Надалей копіі падпісных квітанцый неабходна накіраваць у аддзел ідэалагічнай працы райвыканкама.

► ЗАКЛІК

ДАЛУЧАЙЦЕСЯ ДА ДАБРАЧЫННАЙ АКЦЫ!

Грамадская арганізацыя «Беларуская асацыяцыя журналістаў» сумесна з журналістамі розных выданняў ладзіць дабрачынную калядную акцыю для дзяяцей з дзіцячага дома ў пасёлку Станькаў Дзяржынскага раёна Мінскай вобласці.

Запрашаем усіх жадаючых, у тым ліку і журналістаў, да-лучыцца да акцыі і разам павін-шаваць дзяяцей з Калядамі і Новым годам. Кожны з нас можа зрабіць невялікую добрую спра-ву: падрыхтаваць падарункі дзяецям, зладзіць для іх невялікое свята. Не палянуйцесь ахвяра-ваць маленькай часткай свайго

часу — для дзетак найперш важная ваша ўвага.

Візіт у Станькаўскі Дзіцячы дом плануецца на пачатку настульнага года. Калі вы хочаце да-лучыцца да дабрачыннай акцыі, звязвацца з арганізатарамі па тэлефонах: + 375 29 5566684 або +375 29 1783168.

Зробім добрую справу разам!

▼ ГРАМАДЗЯНСКАЯ СУПОЛЬНАСЦЬ. ПАДЗЕІ ТЫДНЯ

20-ГОД «МАРТЫРАЛОГУ»

МАГІЛЁУ. Магілёўская арганізацыя ТБМ зладзіла вечарынку, прысвечаную 20-годдзю абласной філіі «Мартыралога Беларусі». Ініцыятарам яе стварэння ў свой час выступіла выкладчыца культпрастэвучэльні Тамара Раманькова, а ўзначаліў — заслужаны дзеяч культуры БССР Валянцін Ермалович. Распачаўся актыўны збор звестак аб месцах масавых расстрэлаў у ваколіцах горада. На самым буйным з іх — былым скотамагільніку саўгаса «Давыдаўка» — неузабаве быў пастаўлены крыж. Штогод на Дзяды тут збіраюцца людзі, каб ушанаваць памяць ахвяраў палітычных рэпрэсій. На вечарынку прысутнічалі кандыдат гістарычных наукаў Валянцін Голубеў, былы віцэ-мэр Магілёва Віталь Васількоў і шмат іншых удзельнікаў тагачасных падзеяў.

Першымі акцыі пратэсту супраць пабудовы АЭС распачалі жыхары Магілёўшчыны. Зараз створана ініцыятыва «Антыядзерная група», якая распачала збор подпісаў грамадзян супраць будаўніцтва АЭС на тэрыторыі Беларусі незалежна ад яе месца знаходжання. Новаствораная ініцыятыва «Астравецкая атамная — злачынства» таксама актыўізавала сваю дзеянасць і актыўна праводзіць збор подпісаў супраць пабудовы АЭС у гэтым разгэне. Некалькі дзён таму ў райвыканкамам пададзена заяўка на правядзенне мітынга пратэсту супраць пабудовы АЭС.

СУПРАЦІЎ НАРАСТАЕ

АСТРАВЕЦ, ГОРКІ, ЧАВУСЫ. Па словам начальніка аддзела міжнароднага супрацоўніцтва дэпартамента па яздзернай энергетыцы Мінэнерга Лілії Дулінец, 22–23 снежня пройдзе паседжанне дзяржаўнай камісіі, якую ўзначальвае міністр энергетыкі Аляксандар Азярэц. Плануецца вырашыць пытанне выбару пляцоўкі для пабудовы АЭС. Нягледзячы на тое, што перавага аддаецца будоўлі ў Астравецкім раёне, будучы разглядацца Краснапаліянская (Чавускі раён) і Кукшынаўская (Шкловскі раён) пляцоўкі.

ВЯРТАННЕ З НЕБЫЦЦЯ

АШМЯНЫ. На пачатку снежня на базе цэнтральнай раённай бальніцы адбылася Міжнародная навуковая канферэнцыя «Хімія і біяхімія біялагічна актыўных субстанцыяў». Яна была прысвечана 240-годдзю са дні нараджэння земляка, таленавітага навукоўца, педагога, грамадскага дзеяча, прафесара Віленскага ўніверсітэта Андрэя Снядэцкага, аўтара аднайменнай навуковай працы таго часу. У канферэнцыі акрамя беларусаў прынялі ўдзел госці з Польшчы. Адраджэнне імя сусветна знакамітага земляка распачалося некалькі тыдняў таму, калі ў Кульчицкай сярэдняй школе адбылася яшчэ адна навукова-практычна канферэнцыя «З мінулага ў будучыню». Тады на Ашмяншчыну прыехалі не толькі палякі, але і літоўці.

Падрыхтаваў Язэп Палубятка

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЛЯБЕДЬКУ ПРАВЕРЫЛІ ЗА 18 ГАДОЎ

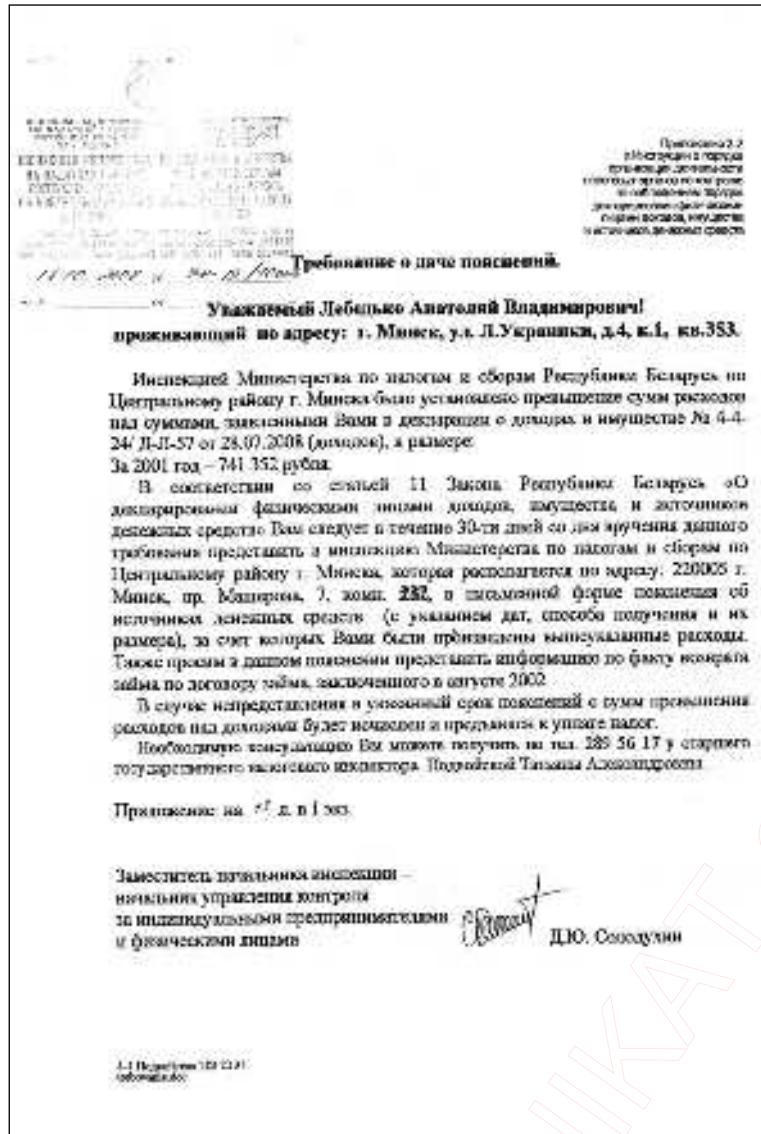
Алена ВАРАЖБЕЙ

Улады вырашылі змагаца з карупцыяй у апазіцыі. Татальну праверку фінансавых сродкаў ужо апрабавалі на кірауніку Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатолю Лябедзьку.

Падатковая інспекцыя скрупульёзна пералічыла прыбыткі аднаго з апазіцыйных лідэраў ажно за 18 гадоў. І гэта цяжкая і няўдзячная праца мела поспех. За 2001 год у Лябедзькі выяўлена перавышэнне выдаткаў над пазначанымі ім у дэкларацыі прыбыткамі ў памеры... 741 352 рублёў (прыкладна 340 долараў).

Начальнік падатковай інспекцыі Цэнтральнага раёну г. Мінска Дэмітры Саладухін патрабуе ад Лябедзькі на працягу 30 дзён прадставіць у падатковую інспекцыю «у пісьмовай форме тлумачэнні пра крыніцы грашовых сродкаў (з пазначэннем дат, спосабу атрымання і іх памеру)», за кошт чаго ў Лябедзькі атрымала перавышэнне сумы. А таксама праінфармаваць аб вяртанні пазыкі па дамове за жнівень 2002 года.

Да патрабавання даць тлумачэнні прыкладаеща 18 лістоту з пералічэннем выдаткаў палітыка за 18 гадоў — з пачатку 1990 года.

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

СВАБОДА ВЫПІЦЬ І ЗАКУСІЦЬ

Сяргей САЛАЎЕУ

Беларусь 10 снежня адзначыла Дзень правоў чалавека. Усеагульная Дэкларацыя правоў чалавека гарантует чалавеку права на свабоду слова, свабоду сходаў, свабоду перасоўвання, а таксама свабоду выпіць і закусіць. І ў 60-я ўгодкі прыняцця Дэкларацыі ўлады Мінска замахнуліся на саме святое — на права выпіць і закусіць.

З 10 снежня ў Мінску не засталося ніводнага гандлёвага шапіка на прыпынках грамадскага транспорту. Згодна з пастановай Мінгарвыканкама, знеслі ўсе такія гандлёвія аб'екты. Прычым знеслі разам з навесамі, якія абаранялі людзей ад снегу і дажджу. Зараз, калі крамы зачыняюцца ў 8–10 гадзінай вечара, тым, хто працеваў у другую змену, не давядзецца набыць сабе новат шакаладкі, каб падтрымаць змучаны напружанай працай арганізм.

Андрэй Новікаў, намеснік начальніка ўпраўлення гандлю і паслуг Мінгандлю, кажа, што «альтэрнатыва шапікам з'явілася яшчэ два гады таму ў выглядзе гандлёвых цэнтраў».

Але то, што пасля 10 вечара набыць ежу амаль нерэальна, спадар Новікаў пракаментаваў так: «Проблемы бачныя па настроі масаў. Калі праблема ўзнікне, будзем думаць аб працягенні графіка працы крамаў».

Спадар Новікаў відавочна разчуваўся не толькі працеваць да ночы, але і карыстацца грамадскім транспартам. Можна парыць масам толькі адно — выцягнуць спадара Новікава з ягонага ўтульнага кабінета і прымусіць прастаяць на «голым» прыпынку пад снегам і дажджом хвілін з трыцацю ў чаканіі аўтобуса ці трапейбуса. Калі ён у выніку скончы запаленне лёгкіх, гэта ягоная персанальная праблема. Здаецца, толькі так масы здолеюць прымусіць спадара Новікава прыслухацца да іх.

Яшчэ лепшы варыянт — завесці спадара Новікава ў гіпермаркет і прымусіць яго дачакацца аўтобуса там.

Што тычыцца іншых пытанняў нацыянальнага скарбу беларусаў — «чаркі ды шкваркі», то тут на тыдзень асобыні клас людзей павінен радавацца, што дачакаўся нейкай палёгкі. Міністэрства эканомікі выступіла з пропановай працягнуць на год для індывідуальных прадпрымальнікаў льготы рэжыму вывозу тавараў з Расіі. Пра гэта акурат 10 снежня заяўіў намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур. «Мы ўнеслі праект указу, дзе 2009 год мяняецца на 2010», — сказаў ён.

Нагадаем, 1 студзеня спынянецца дзеянне пункта 3 указа № 285 «Аб некаторых мерах па рэгуляванні прадпрымальніцкай дзейнасці», у адпаведнасці з якім ІП — плацельшчыкі адзінага падатку могуць не мець дакументаў на ўвезены імі тавар з Расіі і выплачваюць узвяды падатак на дададзеную вартасць у фіксаванай суме.

Але гэта заява прадпрымальнікаў больш разлазавала, чым уздавала. «Пэўны час таму Тур казаў, што льготы рэжыму працягнуты не будзе. Сёння ён кажа, што міністэрства ўнесла пропановы. Справа ўтым, што гэта ўсюго толькі праект. Такіх праектаў у адміністрацыі ляжыць целы стос. Мы чакаем у найбліжэйшы час менавіта ўказу аб працягу рэжыму працы прадпрымальнікаў на ранейшых умовах. Толькі пры з'яўленні такога дакумента мы зробім адэкватныя кроўкі», — паведаміў адзін з арганізатаў «Марша прадпрымальнікаў» Анатоль Шумчанка.

Аднак ёсць і добрая для ўсіх наўніца перад святамі. Харчовыя крамы ў Мінску 25, 31 снежня 2008 года і 7 студзеня 2009 года будуть працеваць у звычайнім рэжыме. Больш за тое, 31 снежня буйныя магазіны будуть працеваць да 22.00. Апроч таго, у ноч з 31 снежня на 1 студзеня да дзвюх гадзін будзе працеваць супермаркет «Карона». 1 студзеня 2009 года харчовыя крамы будуть працеваць з 10.00 да 18.00. І яшчэ больш — у перадсвяточныя дні

сярод асноўных артыкулаў фігуруюць камунальныя плацяжы, аплата за тэлефоны — хатні і мабільны, а таксама адміністрацыйныя штрафы.

Паводле словаў Лябедзькі, калі ён запаўняў дэкларацыі наўніца, прэтэнзій да яго не было. Але цяпер перад ім паставлена задача ўзгадаць свае крыніцы даходаў сем гадоў таму і патлумачыць з'яўленне лішку грошай. Інакш, папярэдзіў Дэмітры Саладухін, «будзе спагнана і прад'яўлены да аплаты падатак».

«Калі б Лукашэнка так кантравіў сваіх уласных чыноўнікаў, то карупцыя ў Беларусі здохла б

«Не здзіўлюся, калі ў мяне раптам запатрабуюць справаўдачы за хлеб і каўбасу, з'едзеныя ў 1993 годзе, і чэкі за шкарпэцкі, зношаныя 15 гадоў таму»

на працягу года, — мяркуе Анатоль Лябедзька. — Наш сямейны бюджет складаецца не толькі з маіх сродкаў. Жонка працуе. Я мог проста браць у кагосяці гроши — сваіх родных ці блізкіх. Гэта нармалёвая жыццёвая сітуацыя. Трэба чакаць, што маразм будзе машнечц. Не здзіўлюся, калі ў мяне раптам запатрабуюць справаўдачы за хлеб і каўбасу, з'едзеныя ў 1993 годзе, і чэкі за шкарпэцкі, зношаныя 15 гадоў таму».

Можна меркаваць, што ўслед за судамі ўлады вырашылі пад-

ключыць да выбівання сродкаў з апазіцыі і падатковыя службы. Не сакрэт, што палітычныя рэпресіі ўлада даўно ўжо перавяла на камерцыйную аснову. Чаго толькі варты Еўрапейскі марш, за які шасцёра заяўнікаў былі аштрафаваны на некалькі тысяч долараў. З моманту правядзення акцыі мінула ўжо больш за год, а судовыя выкананіцы дагэтуль спаганяюць штраф з арганізатарамі, пагражчаючы канфіскацію маёмасць.

У лічым, што на двары сусветныя фінансавы кризіс, і гэта патрабуе дадатковых намаганняў для папаўнення дзяржаў-

най казны. Як лічыць Анатоль Лябедзька, ён першы, але не апошні з апанентаў улады, хто павінен будзе трывалы адказ за кожную выдаткованую капейку. Пры гэтым зусім не істотна, што тыя дзяржаўныя чыноўнікі, якіх Лукашэнка па прозвішчах называють карупцыянераў, працягваюць працеваць на сваіх пасадах. У тым ліку і суддзі, якія спецыялізуюцца на палітычных расправах — караюць штрафамі і адпраўляюць за краты апазіцыйных палітыкаў і актыўістаў.

скваленсю прывёў у Беларусь міжнародны фінансавы кризіс! Эта пенсіянеры і студэнты, у якіх забралі льготы ў мінулым годзе! А калі б не забралі, а пакінулі, у якой бы яміне апынулася беларуское машынабудаўніцтва і пасажырская перавозкі? Жудасна ўяўві!

Міжтым, «Мінсктранс» так і не дамовіўся з міліцыяй пра дапамогу ў барацьбе з «зайцамі». Праваахоўнікі некалькі гадоў таму не працягнулі контракт з транспартнікамі. Цяпер контракт можа толькі папрасіць «зайца» пакінуць транспорт або скласці на яго пратакол, калі безбілетнік пагодзіцца. Спецыяльныя аўтобусы з міліцыяй і кантралёрамі на прыпынках так і не з'явіліся.

Дарэчы, трэба, у мэтах эканоміі і беражлівасці, зусім скасаваць грамадскі транспорт. У той час, калі колькасць прыватных аўто вырасла настолькі, што іх няма куды ставіць, грамадскі транспорт робіцца ўвогуле непатрэбным. Вось цікавая навіна прыйшла са Смалявіцкага раёна. Там вясковыя настаўніцы дабіраюцца да школы аўтостопам, бо інакш яны не паспевоць на ўрокі з адной вёскі ў іншую. І справа ў не ўтым, што вясковым настаўнікам не выдзяляўся гроши на праезд. Справа ўтым, што аўтобусы там ходзяць два разы ў дзень туды і да — назад.

Вось так і ўсім трэба: эканомія і беражлівасць, беражлівасць і эканомія! Бы кризіс...
Вось хто ныкае па кубышках беларускія скарбы! Вось хто сваёй

АКЦЫЯ

ІП СТРАЙКУЮЦЬ І РЫХТУЮЦА ДА МІТЬІНГАЎ

Вольга ХВОІН

**Вынікі года індывідуальныя
прадпрымальнікі падводзяць
акцыямі пратэсту. У сераду,
10 снежня, па дадзеных
арганізатарапі страйку,
не працевалі каля 40
працэнтаў індывідуальных
прадпрымальнікаў.**

На 15 снежня ў сталіцы запланаваны мітынг прадпрымальнікаў. Прычынаю пратэсту стала тое, што з першага студзеня 2009 года стручвае сілу пункт 3 указа № 285 ад 18 чэрвеня 2005 года, такім чынам адмяняеца фіксаваная стаўка падатку на ўвоз тавараў з Расіі, адкуль завозіць тавары большасць дробных гандляроў. Ад новага года яны мусяць мець на кожны тавар накладныя дакументы і выплачваць адпаведныя падаткі. Для працы ІП гэта вялікая перашкода, бо тавары яны набываюць у асноўным у тых жа дробных гандляроў, якія не маюць магчымасці забяспечыць беларускіх калег адпаведнымі дакументамі. Акрамя таго, з 1 студзеня 2008 года індывідуальныя прадпрымальнікі не могуць прысягваць больш трох наёмных працаўнікоў, якія, да таго ж, павінны быць блізкімі сваякамі.

Страйк у Міжнародны дзень правоў чалавека ініцыявалася ГА «За вольнае развіццё прадпрымальніцтва» пад кіраўніцтвам Віктара Гарбачова, а таксама Каарды-

Photo:ByMedia.Net

нацыйная рада прадпрымальнікаў на чале з Аляксандрам Макаевым. Як паведамілі інфармацыйнаму агенцтву БелаПАН арганізаторы страйку, 10 снежня частковая не працевалі прадпрымальнікі на буйных рынках у Мінску, Барысаве, Слуцку, Салігорску, Пінску, Віцебску. Прадпрымальнік Аляксандр Цацура з Салігорску паведаміў карэспандэнту «НЧ», што калі 95 працэнтаў гандляроў на гарадскім рынку не выйшли на працу. Некалькі дзесяткаў чалавек сабраліся каля гарыўканкамі і перадалі ўладам горада дакументы з пералікам сваіх патрабаванняў.

«Здаецца, чыноўнікі нас падтрым-

ліваюць, бо яны таксама разумеюць, што працаўцаў у новых умовах будзе немагчыма, — адзначае прадпрымальнік. — Людзі ведаюць, што 15 снежня ў Мінску будзе мітынг, і калі нічога не зменіцца, то гатовыя ехаць у сталіцу і праствацаў ужо там».

Юрист і эканоміст Сяргей Балыкін лічыць, што калі ў наступным годзе пагоршыцца сітуацыя ва ўнутраным гандлі, то дакладна называецца яе прычыны будзе складана. «Я думаю, што з-за крызісу будуть такія праблемы, прычыну якіх вызначыць цяжка — ці гэта адбылося з-за абмежавання ўмоў працы дробнага бізнесу, ці

з-за агульнай макразканамічнай сітуацыі, — адзначае экспер特.

— Што тычыцца імкнення такім спосабам вывесці дробны гандаль з ценю, то гэта неаграфідана. Існуе мноства схем, як, маючи на руках дакументы на тавар, можна працеваць неаформленыя партыі. Гэтыя схемы ведаюць нават студэнты акадэміі МУС». Не лічыць Сяргей Балыкін важкім аргументам пераход прадпрымальнікаў і гандляроў у катэгорыю беспрацоўных: «Наўрад ці ўсе прадпрымальнікі кінуцца становіщча на біржу працы. А паказчыкі беспрацоўя ў нас вызначаюцца па афіцыйнай статыстыцы. Такім

чынам, агульная статыстычная карціна не нада зменіцца».

Лідар Каардынацыйнай рады прадпрымальнікаў Аляксандар Макаев гаворыць, што галоўнае патрабаванне ІП — пакінуць цяперашнія ўмовы працы і прыняць закон аб малым бізнесе, які дазволіць дробным гандлярам больш-менш стабільна працеваць. «Мы разлічваем, што ў «Маршы прадпрымальнікаў» 15 снежня прымуць удзел некалькі тысяч чалавек. Хацялася б дзесяткаў тысяч, але гэта малаверагодна. Прадпрымальнікі мусяць зразумець, што без салідарнасці нам не адстаяць сваіх правоў. Каб нечага дабіцца, нам засталося толькі страйкаць і ўдзельнічаць у вулічных акцыях», — адзначае прадпрымальнік. Разам з тым Аляксандар Макаев падрыхтоўку да акцыі пратэсту называе «нездавальнічай».

У дзень страйку прадпрымальнікаў 10 снежня афіцыйнае інфармагенцтва БЕЛТА распаўсюдзіла інфармацію, што Міністэрства эканомікі Беларусі пропаноўвае на год падоўжыць для індывідуальных прадпрымальнікаў палёткавы рэжым увозу тавараў з Расіі. Аб гэтым заявіў намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур на семінары Бізнес-саюза прадпрымальнікаў. «Мы ўнеслі проект указу, дзе 2009 год замяняеца на 2010», — паведаміў чыноўнік.

Калі пытанне ўмоў дробнага гандлю не вырашыцца цягам снежня, то ў пачатку студзеня 2009 года прадпрымальнікі абяцаюць працесці шэраг бесцэрміновых акций пратэсту.

ЖЫЦЦЁ

КРЫЗІС ПАДКРАДВАЕЦЦА І ДА БЕЛАРУСІ

Вольга ХВОІН

**Беларускія прадпрыемствы
на хвалі эканамічнага крызісу
паступова пазбаўляюцца ад
рабочых.**

Так, філіял Мінскага маторнага завода ў Стоўбцах перайшоў на чатырохдзённыя графік вытворчасці ў адну змену. Як паведамляе «Польскае радыё», з асобамі, у якіх заканчваюцца працоўныя контракты, не прысягваюць дамовы. Іншыя, бачачы сітуацыю, самастойна прымаюць рашэнне звольніцца. Пасля навагодніх святаў на заводзе плануюцца масавыя скарачэнні. Агулам, за некалькі апошніх тыдняў, працу на ММЗ у Стоўбцах страцілі каля 50 чалавек. На пытанне рабочых аб прычынах змены на заводзе кіраўніцтва ММЗ адказвае каротка: «Крызіс». Асобныя прадпрыемствы арганізуюць прымусовыя выходныя на некалькі дзён. Прадпрыемства «Гуматэхніка» ў кастрычніку не працевала адзін

дзень, у лістападзе — чатыры дні. На Мінскім трактарным заводе звольняюць за парушэнне дысцыпліны. Супрацоўнікамі Мінскага электротехнічнага завода імя Казлова прапаноўваюць браць адгулы, а навагоднія святы працягнуцца аж цэлых два тыдні.

Скарачэнні пагражаютак не толькі рабочым, але і «белым каўнерыкам». Так, адзін з супрацоўнікаў «Дэльтабанка» паведаміў, што ў сувязі з змяншэннем аб'ёмаў крэдытавання кіраўніцтва банка юносіць істотны змены ў кантракт — многіх супрацоўнікаў пераводзяць на 0,25 працоўнай стаўкі, што складае 2 працоўных гадзіны ў дзень. Як варыянт, прапануюць звольніцца па ўласным жаданні і абяцаюць выплаціць у якасці кампенсацыі адзін аклад. Супрацоўнік банка, які захацеў застацца невядомым, гаворыць, што агенты сышодзяць з працы, бо такія ўмовы для іх не прымальныя, тыя ж, хто застаюцца, шукваюць дадатковыя падпрацоўкі. Намесніца старшыні прайслення банка патлумачыць, што адбываюцца ў кадравай палітыцы арганізацыі, адмовілася.

Паводле афіцыйнай статыстыкі, беспрацоўе ў краіне на 1 снеж-

ня складала 0,8 працэнта ў адносінах да колькасці эканамічнай актыўнага насельніцтва. Самы нізкі ўзоровень беспрацоўя — усяго 0,3 працэнта — у сталіцы.

У пльыні сусветнага крызісу на эканоміку Беларусі нараэшце признала і кіраўніцтва дзяржавы. На пасядженні Савета міністраў прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі сказаў, што «крызіс захопітвае ўсё больш дзяржаўку, і яго ўплыў на эканоміку Беларусі ўзмацняецца, улічваючы, што наша эканоміка экспартарыентаваная, крызіс упłyвае на базавыя галіны». Па словам прэм'ера, першачарговымі антыкрызіснымі мерамі павінны стаць скарачэнне выдаткаў у рэальнім сектары эканомікі шляхам цвёрдай эканоміі рэсурсаў з адначасовым падтрыманнем канкурэнтаздольнасці беларускіх экспарцёраў на традыцыйных рынках і пошуку новых рынкаў збыту беларускай прадукцыі. Прэм'ер вылучыў прынятые рашэнні на падтрымкы банкаўскай сістэмы, рашэнне ўрада аб магчымасці фарміраваць экспартныя кошты,

зыходзячы з кан'юнктуры рынку, і планы ўрада прыняць аналагічныя рашэнні пры реалізацыі прадукцыі на ўнутраным рынке. Кіраўнік урада таксама падкрэсліў неабходнасць прыняць меры па лібералізацыі эканомікі.

У сувязі з наступствамі эканамічнага крызісу кіраўніцтва Беларусі перагледзела планы развіцця эканомікі краіны на наступныя паўгоды. Як паведаміў міністр эканомікі Беларусі Мікалай Зайчанка, прагназуецца паніжэнне тэмпі росту ВУП Беларусі ў I квартале 2009 года да 5 працэнтаў, а па выніках першага паўгодзя — да 7 працэнтаў. Ранейшы план сацыяльна-еканамічнага развіцця на 2009 год прадугледжваў рост ВУП на 10–12 працэнтаў.

Кіраўнік дзяржавы Аляксандар Лукашэнка, які нядыўна заяўляў, што ў Беларусі крызісу няма, на апошніх нарадзе з прэм'ер-міністрам Сяргеем Сідорскім і старшынёй прайслення Нацыянальнага банка Пятром Пракопавічам параіў чыноўнікам «на ўсялякі выпадак рыхтавацца да найгоршага сценару».

ФІНАНСЫ

СУСВЕТНЫ БАНК СТВАРАЕ РЭЗЕРВЫ КРЭДЫТНАГА ЗАПАСУ

Вольга ХВОІН

З-за сусветнага фінансавага крэзісу бліжэйшыя перспектывы эканамічнага росту ў краінах, якія развіваюцца, выглядаюць нявызначана, а аб'ёмы сусветнага гандлю, па ўсёй верагоднасці, упершыню з 1982 года скароціца. Запаволенне эканомікі прывяло да абвалу коштая на сыравінныя тавары, пяцігадовы сырavінны бум, які ўвайшоў у гісторыю, скончыўся. Такія высновы агучаны ў штогадовым дакладзе «Глабальныя эканамічныя перспектывы», падрыхтаваны экспертамі Сусветнага банка.

Эксперты прагназуюць, што ў 2008 годзе сусветны ВУП вырасце на 2,5 працэнты, а ў 2009 годзе — толькі на 0,9 працэнты. У краінах, якія развіваюцца, тэмпы эканамічнага росту, па ўсёй верагоднасці, знізяцца і ў будучым годзе складуць 4,5 працэнты (у параўнанні з 7,9 працэнта ў 2007 годзе), у краінах з высокім узроўнем прыбыткаў будзе назірацца адмоўны рост эканомікі. «Краінам, што развіваюцца, даводзіцца пераадольваць наступствы двух маштабных зрушэнняў: рэзага росту коштая на прадукты харчавання і паліва, а таксама фінансавага крэзісу, які ўсправаўвае на трываласць банкаўскія сістэмы і пагражае скарачэннем працоўных месцаў па ўсім свеце, — адзначае Джасцін Лін, галоўны эканаміст і віцэ-прэзідэнт Сусветнага банка па эканоміцы развіціця. — Неабходныя тэрміновыя меры, якія паспрыяюць змякчэнню негатыўнага ўздзеяння крэзісу на рэальную эканоміку і бяднейшыя пласты населніцтва. Сярод

вай карпарацыі — арганізацыі Групы Сусветнага банка, якая падтрымлівае долю сектару, праз механізмы фінансавання гандлю, рэканструкцыі банкаў і садзейнічанне праектам у сферы інфраструктуры.

Паводле прагнозаў, у наступным годзе аб'ёмы сусветнага гандлю скароціца на 2,1 працэнта, што азначае істотнае паніжэнне экспарту з краінаў, што развіваюцца. Вынікам больш жорсткіх умоў крэдытавання ў 2009 годзе стане запаволенне прыросту інвестыцый і ў краінах, што развіваюцца, і ў краінах з высокім узроўнем прыбыткаў. На практыцы, у развітых краінах чакаецца паніжэнне аб'ёму інвестыцый на 1,3 працэнта, а ў краінах, якія развіваюцца, прырост будзе ўсяго на 3,5 працэнта, у параўнанні з леташнім 13 працэнтамі.

У першай палове года тэндэнцыя да хуткага росту коштая на сырavіну на фоне хуткага паніжэння тэмпаў росту сусветнай эканомікі змянілася на процілеглу: пачынаючы з ліпеня гэтага года, кошты практычна на ўсё сырavінныя тавары сталі рэзка падаць. Але, хоць рэальная кошты на харчаванне і паліва істотна знізіліся, яны застаюцца высокімі ў параўнанні з узроўнем 1990-х гадоў. Увогуле, з-за падвышэння коштая на харчаванне і паліва спажыўцы ў

Эксперты Сусветнага банка прагназуюць, што ў надыходзячым годзе нафта будзе каштаваць у сярэднім каля 75 долараў за барэль, а кошты на харчаванне знізяцца на 23 працэнта

іх — праекты, накіраваныя на ўдасканаленне аўтадарожнай і чыгуначнай сетак, сістэмай школьнага навучання і медыцынскага абслугоўвання».

З прычыны крэзісу Група Сусветнага банка пашырае маштабы сваёй падтрымкі краін, што развіваюцца, у тым ліку за кошт рэзервавання на бліжэйшыя тры гады новых крэдытных ресурсаў Міжнароднага банка рэканструкціі і развіцця аб'ёмам да 100 мільярдаў долараў ЗША, а таксама па лініі Міжнароднай фінанса-

краінах, што развіваюцца, сёлете панеслі дадатковыя выдаткі ў аб'ёме прыкладна 680 мільярдаў долараў ЗША, ад 130 да 155 мільёнаў чалавек ізноў апнуліся за рысай беднатаў. Эксперты Сусветнага банка прагназуюць, што ў надыходзячым годзе нафта будзе каштаваць у сярэднім каля 75 долараў за барэль, а кошты на харчаванне знізяцца на 23 працэнта ў параўнанні з іх сярэднегадавым узроўнем.

Звяртаючыся да больш доўгатэрміновым перспектывам, аўтары

дакладу робяць выснову, што на працягу бліжэйшых 20 гадоў працягнёва будзе з лішкам задавальніць попыт. Чакаецца, што дэфіцыт, якія спрыяюць рэзкаму росту цэнаў на сырavінныя тавары, будзе змяншашца. Рост попыту на энергансістэмы, металаў і харчаванне павінен запаволіцца. Гэта звязана з паніжэннем прыросту насельніцтва, а таксама з чаканай зменай тэндэнцыі да маштабнага попыту на метал у Кітаі на процілеглую па меры паніжэння тэмпаў прыросту інвестыцый у краіне.

Аўтары прыйшлі да высновы, што багатыя карыснымі выкапнямі краіны распараджаліся звышпрыбыткамі ад нядыўняга сырavіннага буму больш разумна, чым у мінулым, гэта павінна дапамагчы ім лягчэй перажыць паніжэнне коштая. Разам з тым, у зоне рызыкі могуць апнуцца тыя краіны, дзе карысныя выкапні былі выяўленыя нядыўна, а таксама тыя, што празмерна налаглі на банкаўскія крэдыты. Гэта тлумачыцца тым, што з паніжэннем коштая на сырavінныя тавары прыбытак многіх кампаній скарачаецца, у той жа час працэнтныя стаўкі растуць, і калі прыходзіць час вяртаць крэдыты, рэзка ўзрастоюць выдаткі на іх аблугоўванне.

На фоне гэтых працэсаў кіраўніцтва дзяржаў мусіць садзейнічаць інвестыцыям у фарміраванне дадатковага патэнцыялу працягнёва і актывізаваць укараненне мер па рэсурсазберажэнню і падвышэнню эфектыўнасці, што дазволіць збалансаваць працягнёву сырavінных тавараў і попыт на іх.

Эксперты Сусветнага банка ряяцца палітыкам уважліва сачыць за сітуацыяй у банкаўскай сістэме сваіх краін і быць гатовымі звярнуцца да зневажнай дапамогі для падтрымкі нацыянальнай валюты і банкаўскай сістэмы. З улікам чакаемага скарачэння аб'ёмаў сусветнага гандлю кіраўніцтва дзяржаў мусіць супрацьстаяць спакусе ўвесці пратэкцыянісцкія меры, якія толькі падоўжаць і пагоршаць крэзіс.

НАВІНЫ

СТАТУТНЫ ФОНД ПАВЯЛЧЫЎСЯ

ААТ «Прыёрбанк» павялічыла статутны фонд з 270 мільярдаў рублёў да 412 мільярдаў рублёў, ці на 52,6%.

Як паведамляеца ў прэс-рэлізе «Прыёрбанка», павелічэнне статутнага фонду ажыццёўлена за кошт сродкаў асноўнага акцыянеры банка — «Райфайзен Інтэрнешнл Банк Холдынг АГ», які дадаткова інвеставаў у капітал банка 50 мільёнаў еўра. Такім чынам, агульны аб'ём інвестыцыі «Райфайзенбанкам» ў капітал «Прыёрбанка» з 2003 года склаў 80 мільёнаў еўра.

«Унясенне дадатковых інвестыцыі «Райфайзенбанкам» з'яўляеца значным стратэгічным крокам па развіціці бізнесу банка і ўмацаванні яго рыначных пазіціў на фінансавым рынке краіны, што становіцца асабліва актуальнымі ва ўмовах сусветнага фінансавага крэзісу», — сказаў старшыня правления «Прыёрбанка» Сяргей Касцюченка.

Новы статутны фонд банка зарэгістраваны Нацыянальным банкам Беларусь 27 лістапада 2008 года. Адпаведна дэпартаментам па каштоўных паперах Міністэрства фінансаў унесены змены ў Дзяржаўны рэестр па каштоўных паперах.

Даведка: «Прыёрбанк» з'яўляеца найбуйнейшым банкам краіны з удзелам замежнага капіталу. Цяпер з улікам дадатковых інвестыцыяў асноўнаму акцыянеру — «Райфайзен Інтэрнешнл Банк Холдынг АГ» — належыць 87,72% акцый «Прыёрбанка». Прыцягненне дадатковых замежных інвестыцыяў дазволіла «Прыёрбанку» павялічыць сваю рыначную пазіцыю па памеры капіталу да 7,6% і перамясціцца па гэтым паказчыку ў рэйтингу беларускіх банкаў з пятай на трэцюю пазіцыю.

КРЭДЫТНЫЯ РЭЙТИНГІ

Міжнароднае рэйтингавае агенцтва Moody's Investors Service прысвоіла крэдытныя рэйтингі ЗАТ «МТБанк»: доўгатэрміновы рэйтинг «B2», кароткатэрміновы рэйтинг Not Prime па дэпазітах у нацыянальной і замежнай валюце і рэйтинг фінансавай устойлівасці банка «E+». Усе рэйтингі маюць прагноз «Стабільны».

Як паведамляеца ў прэс-рэлізе «МТБанка», эксперты Moody's адзначаюць істотную дыверсіфікацыю крэдытнага портфеля банка, адэкватнае становішча ліквіднасці і высокую дастатковасць капіталу. У паведамленні агенцтва гаворыцца, што гэтыя паказчыкі павялічваюць перспектывы далейшага росту банка.

«МТБанк» стаў першым сярод недзяржаўных беларускіх банкаў, якія не з'яўляюцца пры гэтым дачыннымі банкамі буйных расійскіх банкаўскіх груп і якія атрымалі міжнародны рэйтинг. У «МТБанку» таксама звяртаюць увагу на той факт, што ў сітуацыі сусветнага фінансавага крэзісу, калі ўсе рэйтингавыя агенцтвы прыкметна ўзмацнілі падыходы да аналізу банкаўскіх паказчыкаў і рызык, ён стаў першым беларускім банкам, які прайшоў працэдуру першаснага прысваення міжнароднага рэйтингу.

Даведка: ЗАТ «МТБанк» зарэгістравана Нацбанкам Беларусь 14 сакавіка 1994 года. Кантрольнымі акцыянерамі банка з'яўляюцца тымабільны холдынг «Атлант-М» (каля 65%) і інвестыцыйны фонд Nogiron Capital (каля 33%). Яго філіялы размешчаны ў Мінску, Віцебску, Брэсце, Гомелі, Магілёве, Маладзечне, Бабруйску. Актывы банка на 1 лістапада 2008 года склаў 407,7 мільярда рублёў, уласны капітал — 110 мільярдаў рублёў. За 10 месяцаў 2008 года банк зарабіў чисты прыбыток у памеры 16,1 мільярда рублёў (рост 216,5% у параўнанні з аналагічным паказчыкам 2007 года).

Рэйтингавае агенцтва Moody's Investors Service — вядуче сусветнае рэйтингавае агенцтва, якое дае шырокі спектр розных крэдытных рэйтингаў і сістэм ацэнкі рызык. Цяпер агенцтва прысвойвае рэйтингі дзяржаўным і камерцыйным структурам у 100 краінах.

МІСІЯ ТЭХНІЧНАГА САДЗЕЯННЯ

8 снежня ў Мінск прыбыла місія тэхнічнага садзейння па пытаннях грашова-крэдытнай палітыкі Міжнароднага валютнага фонду.

Пра гэта паведамілі ў беларускім прадстаўніцтве МВФ. Эксперты будуть знаходзіцца ў Беларусі паводле запрашэння Нацыянальнага банка да 15 снежня. Затым у Мінск павінна прыбыць місія МВФ, якая будзе працягваць перамовы з прадстаўнікамі ўрада па пытанні выдзялення Беларусі стабілізацыйнага крэдыта ў 2 мільярда доллароў. Чакаецца, што місія прыбудзе 15 снежня.

З просьбай аб выдзяленні крэдыта Беларусь звярнулася да МВФ у сярэдзіне кастрычніка. Як растлумачылі ў Нацбанку, крэдyt патрэбны для «павелічэння дзяржаўных золатавалютных рэзерваў і стварэння «падушкі бяспекі», неабходнай для стабільнай працы эканомікі ва ўмовах сусветнага фінансавага крэзісу». Першы раунд перамоў падыходзіў з 27 кастрычніка па 22 лістапада, падчас візіту ў Мінск місіі МВФ. Як заявіў пасля ад'езду місіі першы намеснік старшыні прайўлення Нацбанка Павел Калаур, беларускі бок пазітыўна ацэньвае ход перамоў з МВФ і спадзяеца на завяршэнне іх у снежні. Пры гэтым чыноўнік не пацвердзіў і не атверг інформацыю аб тым, што ў якасці адной з умоваў выдзялення крэдыта МВФ пропаноўвае 20-працэнтную дэвалютацыю беларускага рубля. Паводле слоў П. Калаура, МВФ не выстаўляе Мінску жорсткіх умоваў, а звяртае ўвагу на неабходнасць адэкватнай карэकціроўкі курсу з улікам змянення аблігаций іншых валютаў.

Паводле БелАПАН

ГРАМАДСТВА

6

КАНТРАСТЫ

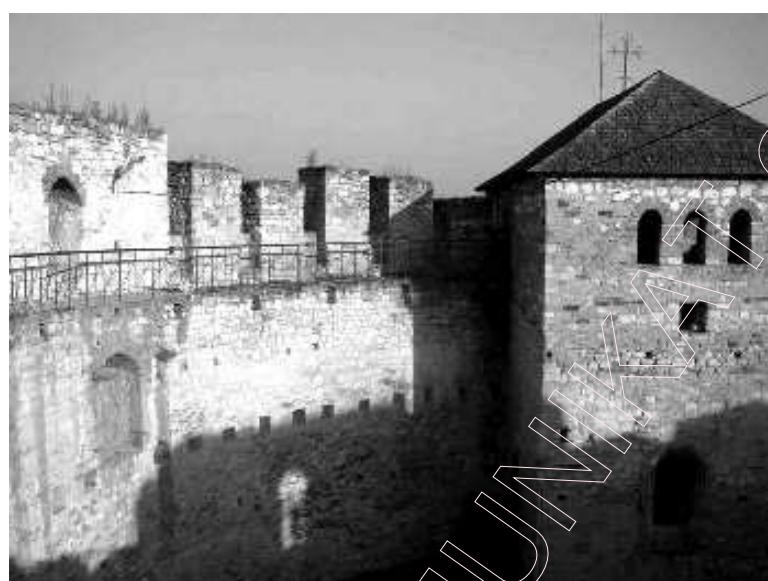
УКРАІНЕ КАПІТАЛСТЫЧНАГА КАМУНІЗМУ

Вольга ХВОІН

Сучасная Малдова — дзікая сумесь капіталізму і савецкай спадчыны. Кавярні ў савецкім стылі з невыводным пахам вакзальных чабурэкаў мірна сусінуюць з фірмовымі крамамі тыпу «Армані» на галоўным праспекце малдаўскай сталіцы.

Тут жа можна праісці сто метраў па навюткіх ходніках, а наступныя сто — па ўшчэнт разбітай тратуарнай плітцы. На фоне старасвецкіх і, варта прызнаць, досыць занядбаных дамоў раз-пораз з'яўляюцца сучасныя індустрыйныя будынкі са шклом і бетону. Найноўшыя гісторыя і Беларусі, і Малдовы паўставала з адной крыніцы, імя якой СССР, але цяпер мы розныя, і праблемы ў нас, пры іх агульным падабенстве, індывидуальныя.

Паводле статыстыкі, у Малдове, без уліку Прыднястроўскага рэгіёну, цяпер жыве больш за 3,5 мільёны чалавек. Але самі жыхары гавораць, што прыкладна адзін мільён малдаван у краіну хіба толькі на пабытку прыезджае — працујуць у Расіі ці Еўропе. За час паміж двумя апошнімі перапісамі (1989 і 2004 гадоў) колькасць насельніцтва скарацілася прыкладна на 350 тысяч чалавек — многія назаўсёды з'ехалі з краіны ў пошуках лепшага жыцця. На вуліцах Кішынёву народу на самрэч нямнога, тым больш маладзі ва ўзросце ад дваццаці год. Прычына ўсё тая ж — хто на заробкі з'язджает, а хто на вучобу. У студэнтаў найбольшым попыткам карыстаюцца ўніверсітэты Еўропы. Малдаўская мова

належыць да раманская групы моў, таму выхадцам з гэтай краіны лёгка даюцца італьянская ды французская мовы, для тых, хто імкненца зрабіць кар'еру, абавязковай з'яўляецца англійская. Выкладчык аднаго з універсітэтаў Кішынёву нават падзяліўся меркаваннемі наконт таго, што праз колькі гадоў на навуковых канферэнцыях перакладчыкі з англійскай на рускую ды малдаўскую не будуць патрэбныя. Дарэчы, выехаць на вучобу ў Румынію (а гэта, між

іншым, ужо Еўрасаюз) не так складана.

У адным з восеніскіх нумароў румынскай газеты «Ziua» прыводзяцца статыстычныя дадзеныя, паводле якіх на сёняня каля ста тысяч грамадзян Рэспублікі Малдова адначасова з'яўляюцца і грамадзянамі Румыніі. На чарзе ў румынскім Міністэрстве замежных спраў чакаюць свайго разгляду больш за восемсот тысяч заяв ў ад малдаван на атрыманне або аднаўленне страчанага імі румынскага грамадзянства.

І вось тут пачынаецца самае цікавае. Каб не быць галаслоўнай, зноў жа прывяду факты статыстыкі. А факт, які пісаў Булгакаў, самая ўпартая рэч. Вясною 2007 года Інстытут маркетынгу і сацапытнання «IMAS Chisinau» высвятляў адносіны грамадзян Малдовы да ўзаемадачынення з іншымі краінамі і міжнароднымі структурамі. Каля 67 працэнтаў рэспандэнтаў выказаўся за ўступленне Малдовы ў Еўрасаюз. Зрэшты, нічога дзіўнага. Сяброўства ў ЕС абяцае пэўныя эканамічныя выгоды, аўтаномію ад Расіі, перспектывы для моладзі, якая ўжо цяпер імкненца з'ехаць у краіны пад блакітнымі сцягамі з залатымі зоркамі. Але... Амаль палова — 45 працэнтаў рэспандэнтаў — лічыць, што для ўступлення ў ЕС Малдова павінна звязніцца па дапамогу да іншых краін, і амаль палова аптытаных выказаўся меркавання, што найперш тут можа дапамагчы Румынія. Каб стала больш зразумела, што хаваецца за гэтымі лічбамі, прывяду слова малдаўскага калегі, старшыні Саюзу журналістаў Малдовы Валерыя Сахарняні: «Мы марым пра аб'яднанне з Румыніяй».

Нягледзячы на тое, што беларусы больш за дзесяць год чуюць слова пра аб'яднанне з Расіяй, яны ўжо трывала прызываюцца быць грамадзянамі самастойнага (хача гэта пытанне спрэчнае) і незалежнага дзяржаўнага ўтварэння. Размовы пра аб'яднанне цяпер, па вялікаму рахунку, успрымаюцца менавіта як размовы, а не як пасыл да дзеяння. І гэта, між іншым, нас аб'ядноўвае і дорыць нейкую надзею на будучыню: сябе і сваіх дзяцей мы бачым грамадзянамі менавіта Беларусі, а не краіны-суседкі. Жышь у сваёй хаце ўсё ж куды больш прымна і надзеяна, чым у хаце сястры, добрай ці ня-

добрай. Менавіта таму акрэсленныя вышэй памкненні грамадзян Малдовы ўводзяць у ментальны ступар — асэнсаваць і зразумець іх мару страціць незалежнасць няпроста.

Зазвычай, калі вяртаешся з той ці іншай краіны, задаюць пытанні пра дабрабыт — так ужо сталося, што да відовішчаў чалавеку хочацца і хлеба. У Малдове сярэдні заробак складае прыблізна 250 долараў. Як і ў Беларусі, найменш атрымліваюць вяскоўцы, а таксама працаўнікі лясной гаспадаркі — каля 150 долараў. Каля ў Беларусі ўсе прыблізна «пад адзін грэбень стрыжаныя», то ў Малдове адчуваецца значная сацыяльная пярэстасць: дарагія машын і буцікі, кошты на візиткі і абу-так у адной са сталічных крамаў нічым не саступалі мінскім. І ўсё гэта на фоне нейкага гаспадарчага запусцення. Местачкоўцы тлумачаць, што многія дасылаюць родзічам гроши, зарабляючы за мяжой. Нехта стварае за кардонам пэўныя капитал, пасля віртаеца на радзіму і адкрывае сваю справу. Нехта жыве на дзве сям'і — нярэдкі спадарожнік гастрбайтэрства.

Малдова пакідае неадназначнае ўражанне: тут можна паглядзець на пафарбованыя ў аднолькавыя ружовыя колер старасвецкія пабудовы, а вечарам ўваліца ў яміну на ходніках, тут можна сустрэць гасцінных гаспадароў краіны, але так і не ўбачыць аптымізму і надзеі ў іх вачах. Мы чымсьці падобныя: нашчадкі Саюза, маем праблемы з дабрабытам, свабодаю слова, хочам, каб нашая моладзь не з'язджала за доўгім рублём... Разам з тым Малдова і Беларусь абсолютна розныя ў ментальнасці, бачанні сваёй будучыні. І справа не толькі ў тым, што ў нас папулярная вішневая наліўка, а ў іх — вінаграднае віно.

роўнасць усіх яго сябраў. Падкрэслена, што дзяржавы, якія ўваходзяць у СНД, з'яўляюцца самастойнымі і раўнаправнымі суб'ектамі міжнароднага права.

Садружнасць не з'яўляецца дзяржавай і не валодае наданыя нацыянальнымі паўнамоцтвамі. Узаемадзеянне краін у межах СНД ажыццяўляецца праз яго

інстытуты каардынацыі: Савет кіраўнікоў дзяржаў, Савет кіраўнікоў урадаў, Міжпарламенцкую асамблею, Выканаўчы камітэт, які з'яўляецца правапреемнікам Выканаўчага сакратарыята СНД і Міждзяржаўнага эканамічнага камітэта Эканамічнага саюза і інш.

Вячаслав Будкевіч, БелаПАН.

З НАГОДЫ

СССР — СНГ — ???

Семнаццаць гадоў таму спыніў існаванне СССР і была створана Садружнасць Незалежных Дзяржаў.

8 снежня 1991 года ў рэзідэнцыі Віскулі ў Белавежскай пушчы кіраўнікі Беларусі, Расіі і Украіны падпісалі пагадненне аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Гэтак званыя «Белавежскія пагадненні» паклалі канец 69-гадовай гісторыі Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Прычым аб спыненні існавання СССР як суб'екта міжнароднага права і геапалітычнай рэальнасці абыяцілі лідэры трох савецкіх рэспублік, якія ў 1922 годзе яго і заснавалі.

Праз 13 дзён, 21 снежня, у Алма-Ате кіраўнікі 11 новых сувэрэнных дзяржаў (апрача прыбалтыйскіх краін і Грузіі) падпісалі практакол да пагаднення аб стварэнні СНД, у якім падкрэслілі, што Азербайджанская Рэспубліка, Рэспубліка Арmenія, Рэспубліка Беларусь, Рэспубліка Казахстан, Кіргізская Рэспубліка, Рэспубліка Малдова, Расійская Федэрэцыя, Рэспубліка Таджыкістан, Туркменістан, Рэспубліка Узбекістан і Украіна на раўнапраўных пачатках ствараюць Садружнасць Незалежных Дзяржаў. Узделынікі сустэречы прынялі дэкларацыю, што пачвердзілі прыхільнасць да былых саюзных рэспублік да супрацоўніцтва ў розных галінах знешній і ўнутранай палітыкі,

абвясціла гарантіі выканання міжнародных абавязацельстваў былого СССР. У снежні 1993 года да СНД далучылася Грузія. Цяпер гэта краіна знаходзіцца ў стане выхаду з міждзяржаўнага аб'яднання. Грузія пакіне СНД 18 жніўня 2009 года.

Садружнасць дзейнічае на падставе статута, прынятага Саветам кіраўнікоў дзяржаў 22 студзеня 1993 года. У ім вызначаны ўмовы сяброўства дзяржаў ў СНД, сформуляваны мэты і прынцыпы калектыўнай бяспекі і ваенна-палітычнага супрацоўніцтва, прадухілення канфлікту і вырашэння спрэчак, заснаваныя на з'яўленні ўзаемадзеяння ў эканамічнай, сацыяльнай і прававой галінах, міжпарламенцкіх сувязей, замацавана сувэрэнна

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

TV

15 СНЕЖНЯ, ПАНЯДЗЕЛАК

- 05.30** Дакументальна-пазнавальны серыял «Таямніцы свет жывёл» (Францыя).
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
06.05, 07.05, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
06.45, 07.45 Зона X.
07.30, 08.25, 11.50 Дзелавое жыццё.
08.20 Гатуем разам.
08.30 У свеце матараў.
09.05 «Беларусь. Гісторыя Перамогі».
09.10 Nota Bene.
09.35 Здароўе.
10.05 Жаночае ток-шоў «Жыццё як жыццё». «Мой муж - аллагопік».
11.00 Серыял «Родныя людзі» (Украіна).
12.10 Авантурная меладрама «Аферысты» (Расія-Украіна).
14.00 «Музыка для ўсіх». Канцэртная праграма.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.30 Культурныя людзі.
16.05 Гульнявое шоў «Інтуіцыя».
16.50 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).
17.50 Серыял «Родныя людзі» (Украіна).
18.50, 01.10 Зона X. Крымінальная хроніка.
19.35 Арэна. Праграма аб спорце.
19.55 Ток-шоў «Ход у адказ».
21.00 Панарама.
21.50 Паўфінал Нацыянальнага тэлевізійнага праекту «Ёўрафест». Прамая трансляцыя.
23.35 Крымінальная камедыя «Удар па сістэме» (ЗША).
01.20 Дзень спорту.
01.30 Усе стыхі.

- 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30,**
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.00 Нашы навіны.
09.05 Контуры.
10.10 «Дыханне планеты».

- 10.45** Ералаш.
11.00 Нашы навіны.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Кантрольны закуп».
11.50 «Малахаў+».
13.00 Нашы навіны.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Зразумець. Пррабачыць».
13.50 «Модны прысуд».
15.00 Шматсер. фільм «Ключы ад смерці».
16.00 Нашы навіны.
16.10 Навіны спорту.
16.15 Прэм'ера АНТ: Рэаліці-шоў «Пасаг для няўядомых».
17.30 «Карт за жартам».
18.00 Нашы навіны.
18.15 Навіны спорту.
18.20 Камедыны серыял «Хто ў хаце гаспадар?», 2005 год.
19.00 Чакай мяне.
20.00 Час.
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Шматсерыны фільм «Спадчына».
22.15 «След». Шматсерыны фільм.
23.10 Нашы навіны.
23.25 Навіны спорту.
23.30 «Кашпіроўскі супраць Чумака».
00.30 «Прафесійны бокс».
01.30 Нашы навіны.
01.45 Навіны спорту.

- 06.00** «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добра гастро».
07.30 «Раніца. Студыя добра гастро».
07.40 «Раніца. Студыя добра гастро».
08.30 «Тыдзень».
09.30 «Вялікі сняданак».
10.00 «Пляц гісторый».
10.30 «24 гадзіны».
10.40 «Наша справа».
10.50 «Жыццё працягваецца». Тэленавэла.
11.45 «Багатая і каханая». Серыял.
12.35 «Ваенная таямніца».
13.30 «24 гадзіны».

- 13.50** «Мая хата».
14.20 «Горад дзяяціства».
14.35 «Крутыя рабяты». Народнае шоў. Паўфінал.
15.35 «Я - вандроўца».
16.00 «Культурнае жыццё».
16.30 «24 гадзіны».
16.50 «Спартовы тыдзень».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэр».
18.25 «Багатая і каханая». Серыял.
19.30 «24 гадзіны».
20.00 «Сталічны падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 Фільм «Шавец». Расія, 2002 г.
22.30 «24 гадзіны».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Салдаты. Новы прызыў». Серыял.
00.05 «Закон і крымінал».
00.10 «Крутыя рабяты». Дзённік.
00.20 «Сталічны футбол».
00.50 «Гучная справа».

- 06.55** Ранішняя падзарадка.
07.55 Смачна з Барысам Бурдой.
08.20 Тэлебарометр.
08.40 Усё аб бяспечы.
09.05 У гэты дзень.
09.10 Гадзіна суду з Паўлам Астахавым.
10.00 Серыял «Сладчыніца» (Мексіка).
10.55 Рамантычная камедыя «Сустрэнемся ў фантана» (СССР).
12.15 Слова пісменніка.
12.45 Серыял «Адплата за грахі» (Расія).
13.35 Бухта капітанай.
14.15 Мультсерыял «Сонік Ікс» (Японія).
14.40 Пазакласная гадзіна.
14.50 Гіпноз.
15.45 Гадзіна суду з Паўлам Астахавым.
16.30 Смачна з Барысам Бурдой.
17.05 Серыял «Сладчыніца» (Мексіка).
18.10 Навіны культуры.
18.25 Гандбол. Чэмпінат Беларусі. Дынама (Мінск) - ВГК ім. Мяшкова (Брэст). Прамая трансляцыя.

- 20.00** Дэтэктыўны серыял «Забойная сіла-1» (Расія).
21.20 Калыханка.
21.30 Серыял «Ад'ютант яго высакарод-насці» (СССР). Заключная серыя.
23.15 Футбол. Чэмпінат Англіі. Агляд тура.
00.15 Хакей. Формула гульні.

- 07.00** Добрай раніцы, Расія!
09.00 Фільм «У очі месячовага зацьмення». 1978 г.
10.30 «Ранішняя пошта».
11.00 Весткі.
11.25 Пакой смеху.
12.35 Фільм «Даждыкі ў акіяне». 1994 г.
13.50 Навіны - Беларусь.
14.00 Весткі.
14.20 «Ян Шмеляў. Шляхі зямныя». Дакумен-тальны фільм.
15.15 «Кулагін і партнёры».
15.50 Суд ідзе.
16.50 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.25 «Сумленны дэтэктыў».
17.55 «Жанчына без мінулага». Тэлесеры-ял.
18.50 Навіны - Беларусь.
19.00 Весткі.
19.35 Серыял «Вядзьмарскае каханне», 2008 г.
20.40 Тэлесерыял «Райскія яблычкі», 2008 г.
21.45 Тэлесерыял «Жанчыны ў гульні без правіл», Расія, 2004 г. Заключная серыя.
22.50 Навіны - Беларусь.
23.00 «Весткі+».
23.20 «Кулагін і партнёры».
23.55 «Кіно нямое і відущчае». Дакумен-тальны фільм.
00.45 Заканчэнне эфіру.

- 06.00** Сёння.
06.05 Канал «Сёння раніцай».

- 08.45** «Надзвычайнае здарэнне. Рассле-дванне».

- 09.05** «Сёння. Выніковая праграма».

- 10.00** Сёння.

- 10.20** «Кулінарны пайдынак».

- 11.15** «Кватэрна пытанне».

- 12.10** «Следства вялі...».

- 13.00** Сёння.

- 13.30** Камедыя «Забі, мянэ! Ну, калі ласка».

- 15.10** «Рускія не здаюцца».

- 15.30** «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».

- 16.00** Сёння.

- 16.30** Дэтэктыўны серыял «Вяртанне Мух-тара-2».

- 18.25** «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».

- 19.00** Сёння.

- 19.40** Дэтэктыўны серыял «Глушэц».

- 21.55** «І зноў добры дзень!».

- 23.00** Сёння.

- 23.35** «Ты смешны!». Усерасійскі конкурс народных гумарыстай.

- 00.25** Місічны дэтэктыўны серыял «Медыум».

- 01.10** «Школа зласлоўя».

- 09.30** Зімовыя віды спорту. Агляд снегнага ўк-энду.

- 10.00** Біятлон. Кубак свету ў Аўстрый (Хо-фільцен). Мужчыны. Эстафета.

- 11.00** Біятлон. Кубак свету ў Аўстрый (Хо-фільцен). Жанчыны. Эстафета.

- 12.00** Скачкі на лыжах з трампліна. Кубак свету ў Італіі (Прагелата). Кваліфікацыя. HS 140.

- 13.30** Біятлон. Кубак свету ў Аўстрый (Хо-фільцен). Мужчыны. Эстафета.

- 14.30** Біятлон. Кубак свету ў Аўстрый (Хо-фільцен). Жанчыны. Эстафета.

- 15.30** Снукер. Чэмпінат Вялікабрытаніі (Тэлфард). Дзень 3-і. Прамая трансляцыя.

- 19.00** Футбол. Еўрагалы. Часопіс.

- 19.45** Снукер. Чэмпінат Вялікабрытаніі (Тэлфард). Дзень 3-і. Прамая трансляцыя.

- 00.00** Футбол. Еўрагалы. Часопіс.

- 00.45** Снукер. Чэмпінат Вялікабрытаніі (Тэлфард). Дзень 3-і.

- 05.10** Дэтэктыўны серыял «Таямніцы следства-3» (Расія).
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
06.02, 07.05 Прэс-агляд.
06.05 Дзень спорту.
06.15, 07.10, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
06.45, 07.45 Зона X.
07.30, 08.30, 11.50 Дзелавое жыццё.
08.20 Гатуем разам.
08.35 Арэна. Праграма аб спорце.
09.05, 13.55 «Беларусь. Гісторыя Перамогі».
09.15 Дэтэктыўная меладрама «Монтэкрис্টы» (Расія).
10.10 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).
11.00 Серыял «Родныя людзі» (Украіна).
12.10 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
13.05 Тэлесерыял «Адчайныя хатнія гаспадыні-2» (ЗША).
14.05 Ток-шоў «Ход у адказ».
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.25 Відэофільм АТН «Белавежжа» цыклу «Зямля беларуская».
15.45 Дэтэктыўны серыял «Таямніцы следства-3» (Расія).
16.45 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).
17.45 Серыял «Родныя людзі» (Украіна).
18.50, 01.35 Зона X. Крымінальная хроніка.
19.30 Сфера інтэрсаў.
19.55 Дэтэктыўная меладрама «Монтэкрис্টы» (Расія).
20.10 Панарама.
21.50 Ваенны дэтэктыў «Апостол» (Расія).
00.00 Трылер «Місівец» (ЗША).
01.45 Дзень спорту.

- 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00** Нашы нав

17 СНЕЖНЯ, СЕРАДА

05.05 Дэтэктывны серыял «Таямніцы следства-3» (Расія).

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55

Навіны.

06.02, 07.05 Прэс-агляд.

06.05 Дзень спорту.

06.15, 07.10, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».

06.45, 07.45 Зона X.

07.30, 11.50 Дзяловое жыццё.

08.20 Гатум разам.

08.35 Сфера інтэрсаў.

09.05, 14.55 «Беларусь. Гісторыя Перамогі».

09.15 Дэтэктывна меладрама «Монтэкрыста» (Расія).

10.05 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).

11.00 Серыял «Родныя людзі» (Украіна).

12.10 Гадзіна суду. Справы сямейныя.

13.05 Тэлесерыял «Адчайныя хатнія гаспадыні-2» (ЗША).

13.50 Альманах вандравання.

14.25 Моладзеў камедыйны серыял «Клініка» (ЗША).

15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

15.25 Храніканьна-дакументальны цыкл «Нябачны фронт» (беларусь).

15.45 Дэтэктывны серыял «Таямніцы следства-3» (Расія).

16.40 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).

17.45 Серыял «Родныя людзі» (Украіна).

18.50, 00.50 Зона X. Крымінальная хроніка.

19.30 Зямельнае пытанне.

19.55 Дэтэктывна меладрама «Монтэкрыста» (Расія).

20.50 «Спортлато 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

21.00 Панарама.

21.50, 01.35 Ваенны дэтэктыв «Апостал» (Расія).

23.05 Камедыйны трэйлер «Сямяйка Роуз» (Францыя).

01.00 Дзень спорту.

01.10 Моладзеў камедыйны серыял «Клініка» (ЗША).

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00

Навіны.

06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

09.05 «Рудая». Шматсерыйны фільм.

10.00 Шматсерыйны фільм «Спадчына».

11.00 Нашы навіны.

11.05 Навіны спорту.

11.10 «Кантрольны закуп».

11.50 «Малахай+».

13.00 Нашы навіны.

13.05 Навіны спорту.

13.10 «Зразумець. Прабачыць».

13.50 «Модны прысуд».

15.00 Шматсер. фільм «Ключы ад смерці».

16.00 Нашы навіны.

16.10 Навіны спорту.

16.15 «Агонь кахання». Шматсер. фільм.

17.10 «Хай кажуць» з Андрэем Малахавым.

18.00 Нашы навіны.

18.15 Навіны спорту.

18.20 Камедыйны серыял «Хто ў хаце гаспадар?», 2005 год.

18.55 Прэм'ера. «Рудая». Шматсер. фільм.

20.00 Час.

20.30 Нашы навіны.

21.00 Навіны спорту.

23.30 «Застаца ў жывых». Шматсерыйны фільм.

01.40 Навіны спорту.

06.00 «24 гадзіны».

06.10 «Міншчына».

06.20 «Закон і крымінал».

06.25 «Раніца. Студыя добрага настрою».

07.30 «24 гадзіны».

07.40 «Раніца. Студыя добрага настрою».

08.30 «Утапанарама».

08.50 «Шырокая рака». Серыял.

09.50 «Відавочнік» прадстаўляе: самае смешнае».

10.00 «Пляц гісторый».

10.30 «24 гадзіны».

10.40 «Крутая рабяты». Дзённік.

10.50 «Жыццё працягваецца». Тэленавэла.

11.45 «Багатая і каханая». Серыял.

12.35 «Надзвычайнія гісторыі».

13.30 «24 гадзіны».

13.50 «Рэпарцёр СТБ».

14.20 «Крутая рабяты». Дзённік.

14.30 «Элен і рабяты - 2». Моладзеў серыял.

15.30 «Салдаты. Новы прызыў». Серыял.

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Рэактыўны бокс».

17.20 «Міншчына».

17.30 «Званая вячэр».

18.25 «Багатая і каханая». Серыял.

19.30 «24 гадзіны».

20.00 «Сталічны падрабязнасці».

20.10 «СТБ-спорт».

20.15 «Добры вечар, маляня».

20.30 «Дабро пажаліца».

20.50 «Шырокая рака». Серыял.

22.00 «Мінск і мінчане».

22.30 «24 гадзіны».

22.55 «СТБ-спорт».

23.00 «StartUp». Тэлегульня.

23.20 «Салдаты. Новы прызыў». Серыял.

00.25 «Закон і крымінал».

00.30 «Крутая рабяты». Дзённік.

00.40 «Зоркі спорту».

01.05 «Дэтэктывны гісторыі».

22.10 «Іншыя». «Пікнік на абочыне».

22.45 Хакей. НХЛ. Манрэаль - Карапіна.

07.00 Добрай раніцы, Расія!

09.10 Серыял «Вядзьмарскае каханне», 2008 г.

10.05 Тэлесерыял «Райскія яблычкі», 2008 г.

11.00 Весткі.

11.25 Серыял «Расійская імперыя. Пачатак». Фільм 1. «Царэвіч Аляксей». 2007 г.

12.30 Фільм «Р.В.С.», 1977 г.

13.50 Навіны - Беларусь.

14.00 Весткі.

14.20 «Ланцужная рэакцыя». Документальны фільм.

15.15 «Кулагін і партнёры».

15.50 Суд ідзе.

16.50 Навіны - Беларусь.

17.00 Весткі.

17.25 «Тэатральны летапіс». Частка 1-я.

17.55 «Жанчына без мінулага». Тэлесерыял.

20.40 Тэлесерыял «Райскія яблычкі», 2008 г.

21.45 Серыял «Вядзьмарскае каханне», 2008 г.

22.00 Серыял «Расійская імперыя. Пачатак». Фільм 1. «Царэвіч Аляксей». 2007 г.

22.50 Навіны - Беларусь.

23.00 «Весткі+».

23.20 «Кулагін і партнёры».

23.55 Прэм'ера. «Цудоўны князь. Р. Пацёмкін».

00.45 Заканчэнне эфіру.

06.00 Сёння.

06.05 Інфармацыйны канал «Сёння раніцай».

09.00 «Дачны адказ».

10.00 Сёння.

19 СНЕЖНЯ, ПЯТНІЦА

05.10 Дэтактыўны серыял «Таямніцы следства-3» (Расія).

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00,

15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55

Навіны.

06.02, 07.05 Прэс-агляд.

06.05 Дзень спорту.

06.15, 07.10, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».

06.45, 07.45 Зона X.

07.30, 11.50 Дзелавое жыццё.

08.20 Гатум разам.

08.35 Сфера інтэрсаў.

09.05, 14.55 «Беларусь. Гісторыя Перамогі».

09.10 Дэтактыўная меладрама «Монтэкрыста» (Расія).

10.05 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).

11.00 Меладраматычны серыял «Родныя людзі» (Украіна).

12.10 Гадзіна суду. Справы сямейныя.

13.05 Тэлесерыял «Адчайныя хатнія гаспадыні-2» (ЗША).

13.50 Шпілька.

14.25 Моладзевы камедыйны серыял «Клініка» (ЗША).

15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

15.25 Храніканіца-дакументальны цыкл «Нябачны фронт» (Беларусь).

15.45 Дэтактыўны серыял «Таямніцы следства-3» (Расія).

16.45 Жаночае ток-шоў «Жыццё ёк жыццё», «Я стала ахвярай бабніка».

17.50 Меладраматычны серыял «Родныя людзі» (Украіна).

19.30 Зона X. Вінікі тыдня.

19.55 Дэтактыўная меладрама «Монтэкрыста» (Расія).

21.00 Панарама.

21.50 Фантастычны серыял «Героі» (ЗША).

23.45 Трылер «Смерць on-line» (ЗША).

01.30 Дзень спорту.

01.40 Моладзевы камедыйны серыял «Клініка» (ЗША).

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00

Навіны.

06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

09.05 «Рудая». Шматсерыны фільм.

10.00 Шматсерыны фільм «Спадчына».

11.00 Навіны.

11.05 Навіны спорту.

11.10 «Кантрольны закуп».

11.50 «Малахай+».

13.00 Навіны.

13.05 Навіны спорту.

13.10 «Зразумець. Прабачыць».

13.50 «Модны прысуд».

15.00 Шматсерыны фільм «Ключы ад смерці». Заключная серыя.

16.00 Навіны.

16.10 Навіны спорту.

16.15 «Агонь кахання». Шматсерыны фільм.

17.15 «Хай кажуць» з Андрэем Малахавым.

18.00 Навіны.

18.15 Навіны спорту.

18.20 «Злачынствы стагоддзя».

18.55 Поль цудаў.

20.00 Час.

20.30 Навіны.

21.00 Навіны спорту.

21.05 Цырымонія ўручэння прэміі «Срэбны грамафон».

22.35 Прэм'ера. Фільм «Сад».

01.35 Навіны.

01.50 Навіны спорту.

06.00 «24 гадзіны».

06.10 «Мінічыны».

06.20 «Закон і крымінал».

06.25 «Раніца. Студыя добра га настрою».

07.30 «24 гадзіны».

07.40 «Раніца. Студыя добра га настрою».

08.30 «Лягушакана».

08.50 «Шырокая рака». Серыял.

09.50 «Відзачонік» прадстаўляе: самае смешнае».

10.00 «Пляц гісторый».

10.30 «24 гадзіны».

10.40 «Крутыя рабяты». Дзённік.

10.50 «Жыццё працягваецца». Тэленавэла.

11.45 «Багатая і каханая». Серыял.

12.35 «Прыватныя гісторыі».

13.30 «24 гадзіны».

13.50 «Асабісты інтэрс».

14.20 «Крутыя рабяты». Дзённік.

14.30 «Элен і рабяты-2». Моладзевы серыял.

15.30 «Салдаты. Новы прызыў». Серыял.

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Гарачы лёд».

17.20 «Мінічыны».

17.30 «Званая вечара».

18.25 «Багатая і каханая». Серыял.

19.30 «24 гадзіны».

20.00 «Сталічныя падрабязнасці».

20.10 «СТБ-спорт».

20.15 «Добры вечар, маляня».

20.30 Фільм «Дыска». Францыя, 2008 г.

22.30 «24 гадзіны».

22.55 «СТБ-спорт».

23.00 «Відзомо-невідзомо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.

23.45 Фільм «Паветраны паляўнічы». ЗША.

18.35 Навіны культуры.

18.50 Усё аб бяспецы.

19.20 Гіпноз.

20.30 Кальханка.

20.45 Бітва экстрасенсаў.

21.50 Танцы без правіл.

23.00 Камедыяна меладрама «Анатомія Грэй» (ЗША).

07.00 Добрай раніцы, Расія!

09.10 Серыял «Вядзьмарскае каханне», 2008 г.

10.05 Тэлесерыял «Райскія яблычкі».

11.00 Весткі.

11.25 Серыял «Расійская імперыя. Пачатак». Фільм 2. «Царская паляванне». 2007 г.

12.30 Фільм «Мужчыны ёсць мужчыны», 1985 г.

13.50 Навіны - Беларусь.

14.00 Весткі.

14.20 «Зорнае каханне Вітала Саломіна».

15.15 «Кулагін і партнёры».

15.50 Суд ідзе.

16.50 Навіны - Беларусь.

17.00 Весткі.

17.25 «Сто прычын для смеху».

17.55 «Жанчына без мінулага». Тэлесерыял.

18.50 Навіны - Беларусь.

19.00 Весткі.

19.35 «Юрмала». Фест гумарыстычных праграм.

21.25 Фільм «Чырвоны жэмчуг кахання», Расія, 2008 г.

23.20 Навіны - Беларусь.

23.30 Камедыя «Самазабойца». 1990 г.

01.00 Заканчэнне эфіру.

06.00 Сёння.

06.05 Інфармацыйны канал «Сёння раніцай».

09.00 «Галоўны герой».

10.00 Сёння.

10.20 «Хвацікі 90-я».

10.50 «Аўтайтары».

11.20 Вострасюжэтны серыял «Добрая хлопцы».

12.05 «Суд прысяжных».

21 СНЕЖНЯ, НЯДЗЕЛЯ

06.20 Моладзевы серыял «Сэрца акіяня» (Францыя).

06.45 Прыводніцкі фільм «Парыжскія таямніцы» (Францыя-Італія).

08.30 Альманах вандраванняў.

09.00, 12.00, 15.00 Навіны.

09.05 «Беларусь. Гісторыя Перамогі».

09.15 Арсенал.

09.40 Камедыны серыял «Як сказаў Джым» (ЗША).

10.15 Культурныя людзі.

10.50 Усе стыхі.

11.25 У свеце матараў.

12.10 Музычная меладрама «Цырк» (СССР).

14.05 «Альманскія балоты». Відэафільм з цыклу «Асяроддзе пасялення».

14.30 Хранікальна-дакументальны цыкл «Нябачны фронт» (Беларусь).

15.10 Навіны рэгіёна.

15.30 Nota Bene.

16.05 Камедыя «Укол парасонікам» (Францыя).

17.55 Суперлато.

18.50 Крымінальная камедыя «Забіць Бэлу» (Расія).

20.35 «Спортлато 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

21.00 «Панарама тыдня».

22.35 Вострасюжэтны фільм «Канец свету» (Расія).

07.00 АНТ прадстаўляе: «Нядзельная раніца».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Нядзельная пропаведзь.

09.20 «Шчаслівія разам». Камедыны серыял.

09.55 «Шалапутнія нататкі».

10.15 Пакуль усе дома.

11.05 Фазэнда.

11.40 Разумніцы і разумнікі.

12.25 АНТ прадстаўляе: «Ранішня пошта».

13.00 «Дарослыя казкі аб жывёлах». Дакументальны фільм.

13.30 «Зваротны адлік».

14.00 «Віліна славы».

16.00 Нашы навіны.

16.15 Навіны спорту.

16.20 АНТ прадстаўляе: «Міжнародная панарама».

16.40 «Клуб вясёлых і заходлівых».

18.55 Прэм'ера АНТ: Рэаліці-шоў «Пасаг для нявесты».

20.00 Контуры.

21.05 АНТ прадстаўляе: «Дыханне планеты».

21.40 Прэм'ера. «Апошні герой: Забытыя ў раі».

22.55 Прэм'ера. Фільм «Пенелопа».

00.55 «Камедзі Клаб».

06.55 «Агенцтва 2». Камедыны серыял.

07.45 Фільм «Дыска». Францыя, 2008 г.

09.25 «Аўтапанарама».

09.55 «Відавочнік» прадстаўляе: самае смешнае».

10.50 «Вялікі сняданак».

11.30 «Каханне Маё». Камедыны серыял.

12.35 «Добры дзень, доктар!».

13.10 Фільм «Кароткія сустрэчы». СССР, 1967 г.

15.00 «Культурнае жыццё».

15.30 «Прыватныя гісторыі».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Рэтраманія».

18.00 «Фантастычныя гісторыі».

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычнае праграма.

20.30 Фільм «Ямакасі: новыя самураі». Францыя, 2001 г.

22.20 «Спартовы тыдзень».

22.50 СТБ прадстаўляе: «Каханне-лес».

Канцэрт Я. Паплаўскай і А. Ціхановіча.

00.45 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

07.40 Дабравест.

08.05 Mір вашай хаце.

08.20 Бухта капитанаў.

09.00 Наша піцёрачка.

10.05 Кіначасопіс «Жадаю ўсё ведаць» (Расія).

11.00 Медычныя таямніцы.

11.40 Біятлон. Кубак свету. Эстафета. Мужчыны. Прамая трансляцыя.

13.25 Пасоўванне +.

13.40 Гаспадар.

14.10 «Спявай, душа. by».

14.40 Жаночая ліга.

15.10 Біятлон. Кубак свету. Эстафета. Жанчыны. Прамая трансляцыя.

17.00 Меладраматычны серыял «Дзве зоркі» (Індыя).

17.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Арсенал - Ліверпуль. Прамая трансляцыя.

19.55 «Спорт, спорт, спорт...».

20.30 Тэлебарометр.

20.50 Правы чалавека.

21.05 Прыводніцкая камедыя «Шэсць дзён, сем начэй» (ЗША).

23.05 Свята музыка.

23.40 Пасоўванне +.

00.05 Вайсковая камедыя «ДМБ» (Расія).

3-я і 4-я, заключчныя серыі.

12.35 «Добры дзень, доктар!».

13.10 Фільм «Кароткія сустрэчы». СССР, 1967 г.

15.00 «Культурнае жыццё».

15.30 «Прыватныя гісторыі».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Рэтраманія».

18.00 «Фантастычныя гісторыі».

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычнае праграма.

20.30 Фільм «Ямакасі: новыя самураі». Францыя, 2001 г.

22.20 «Спартовы тыдзень».

22.50 СТБ прадстаўляе: «Каханне-лес».

Канцэрт Я. Паплаўскай і А. Ціхановіча.

00.45 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

07.40 Дабравест.

08.05 Mір вашай хаце.

08.20 Бухта капитанаў.

09.00 Наша піцёрачка.

10.05 Кіначасопіс «Жадаю ўсё ведаць» (Расія).

11.00 Медычныя таямніцы.

11.40 Біятлон. Кубак свету. Эстафета. Мужчыны. Прамая трансляцыя.

13.25 Пасоўванне +.

13.40 Гаспадар.

14.10 «Спявай, душа. by».

14.40 Жаночая ліга.

15.10 Біятлон. Кубак свету. Эстафета. Жанчыны. Прамая трансляцыя.

17.00 Меладраматычны серыял «Дзве зоркі» (Індыя).

17.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Арсенал - Ліверпуль. Прамая трансляцыя.

19.55 «Спорт, спорт, спорт...».

20.30 Тэлебарометр.

20.50 Правы чалавека.

21.05 Прыводніцкая камедыя «Шэсць дзён, сем начэй» (ЗША).

23.05 Свята музыка.

23.40 Пасоўванне +.

00.05 Вайсковая камедыя «ДМБ» (Расія).

3-я і 4-я, заключчныя серыі.

12.35 «Добры дзень, доктар!».

13.10 Фільм «Кароткія сустрэчы». СССР, 1967 г.

15.00 «Культурнае жыццё».

15.30 «Прыватныя гісторыі».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Рэтраманія».

18.00 «Фантастычныя гісторыі».

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычнае праграма.

20.30 Фільм «Ямакасі: новыя самураі». Францыя, 2001 г.

22.20 «Спартовы тыдзень».

22.50 СТБ прадстаўляе: «Каханне-лес».

Канцэрт Я. Паплаўскай і А. Ціхановіча.

00.45 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

12.35 «Добры дзень, доктар!».

13.10 Фільм «Кароткія сустрэчы». СССР, 1967 г.

15.00 «Культурнае жыццё».

15.30 «Прыватныя гісторыі».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Рэтраманія».

18.00 «Фантастычныя гісторыі».

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычнае праграма.

20.30 Фільм «Ямакасі: новыя самураі». Францыя, 2001 г.

22.20 «Спартовы тыдзень».

22.50 СТБ прадстаўляе: «Каханне-лес».

Канцэрт Я. Паплаўскай і А. Ціхановіча.

00.45 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

12.35 «Добры дзень, доктар!».

ЦІКАВА

АПОШНІ ЧЫРВОНЫ ЛІХТАР У КВАРТАЛЕ

Іван БІЧ

У рамках гарадской рэформы улады Амстэрдама вырашылі знішчыць легендарны раён чырвоных ліхтароў.

Тэрмін «раён чырвоных ліхтароў» прыйшлоў з ЗША. Лічыцца, што ўпершыню яго пачалі ўжываць у горадзе Мілуокі. Этымалогію слова звязваюць з чыгуначнікамі, якія, калі ішлі ў падобныя ўстановы, пакідалі звонку чырвоны ліхтар. У выпадку патрэбы адміністрацыя чыгункі магла лёгка знайсці супрацоўніка.

Амстэрдамскі квартал чырвоных ліхтароў называецца Дэ Вален. Ён знаходзіцца ў самым цэнтры гораду. Тут, па афіцыйнай статыстыцы, аказваюць інтymныя паслугі прыблізна 450 асобаў або дзве пола.

Працоўным месцам ім слу жаць маленькая пакойчыкі са шклянімі дзвярыма. Працоўная руціна выглядае наступным чынам. Дзяўчыны, апранутыя ў ніжнюю бялізу, стаяць за празрыстымі дзвярыма кабінак. Кліент з вуліцы павінен пагрукаць у шклянны дверы. Гаспадыня адчыніе і пачынае весці гандаль наконт ганарапу. Калі бакі дасягнулі кампрамісу, госць заходзіць унутр, а на вокны акварыума на час сеансу апускаюцца шторы.

Сярэдняя такса за разавыя паслугі ў Дэ Вален складае недзе ад 60 да 100 ёўра. Праўда, большасць з гэтай сумы ідзе не дзяўчыне, а ўладальніку пакою. Звычайна заробак за працоўны дзень складае 100–150 ёўра. Акрамя таго ў квартале шмат эратычных тэатраў і клубаў, не кажучы пра так званыя кавашопы — эстрады, дзе можна набыць марыхану.

Раён пачаў спецыялізавацца на аказанні такога кшталту паслуг яшчэ з XIV стагоддзя. Першымі кліентамі былі маракі: порт знаходзіўся побач. За гэты час працы тут стала своеасаблівым брэндам кварталу. На цэнтральнай плошчы раёну стаіць бронзовая статуя невядомай працы.

Пад падпісам «Пава-

жайце паўсюдна тых, хто працуе ў сферы сексуальных паслуг».

Існуе прафсаюз працы тут, які часам нават арганізуе нешта кшталту дня адчыненых дзвярэй. Прадстаўнікамі розных грамадскіх арганізацый і журналістамі паказваюць, у якіх умовах зарабляюць на жыцці ў Дэ Вален.

Працы тут звычайна ў Галандыі легальная, і паколькі яна прызнана

сферай паслуг, то праца в ураёнах кшталту Дэ Вален маюць права выключна грамадзянине ЕС. Перад тым, як выйсці на працу, яны мусіць працьсі медычную камісію — ўладальнік публічнага дома абавязково патрабуе сертыфікат. Часам паліцыя і медыкі праводзіць райды сярод працы тут у пошуках хворых на СНІД.

Аднак нават самая лепшая дзяржаўная регламентацыя не выключае існавання крыміналнага сектару, звязанага з практикай гандлю людзьмі. Турэцкая і мараканская мафія маюць свае «Дэ Валены». Тыя, хто там працуе, пазбаўлены ўсялякіх праў. Звычайна дзяўчычат вярбуюць недзе ў краінах былога СССР або Трэцяга свету. Трапішы ў Амстэрдам, яны патрапляюць пад поўны контроль ўладальнікаў падпольных публічных дамоў. Бегчы ім няма куды: мовы яны не ведаюць, дакументы засталіся ў гаспадара.

Увогуле, паліцыя лічыць, што кабінкі з працы тут не прыносяць вялікіх грошай іх ўладальнікам. Фактычна, кожная з іх — частка ланцужку, праз які крымінал адмывае гроши.

Злачыннасць — гэта вечны спадарожнік Дэ Вален. Не дзіўна, што акрамя помніка працы тут, ёсць і помнік ахвярам нелегальнай секс-індустріі. Помнік прадстаўляе адсечаную руку — сімвал гандлю рабамі ў XIX стагоддзі.

Трэба дадаць, што прафесія

працы тут — не салодкая нават для тых, хто працуе легальна.

Хрысціянская арганізацыя, якая аказвае сацыяльна-прававую дапамогу працы тут, падтрымала альтэрнатыўную грамадзянскую арганізацыю, якая працуе ў квартале. Амаль усе яны былі ахвярамі сексуальнага гандлю з боку сутэнёраў або ўладальнікаў публічных дамоў. У 2004 годзе ўлады нават пайшлі на стварэнне камісіі, якая павінна была распрацаўваць закон аб барацьбе з такай практикай. Ідэя закончылася правалам.

Улады даўно коса пазіралі на Дэ Вален. Іх нават не цікавіў той факт, што турыстычная рэклама Амстэрдама будзе ўсеці на эксплуатацыі іміджу єўрапейскай сталіцы працы тут.

Пачынаючы з восені 2007 года гарадскі савет Амстэрдама намагаецца крок за крокам ліквідаваць квартал чырвоных ліхтароў. Першай ахвярай кампаніі сталі паўсотні кабінак, якія былі зачыненыя па патрабаванню мэры. У студзені 2008-га ў Дэ Вален былі зачынены ўсе стрыттыз-клубы.

План развіцця гораду, прыняты на мінулы тыдні, прадугледжвае, што праз дзесяць гадоў квартал чырвоных ліхтароў радыкальна зменіць свой імідж. Гэта будзе змена ўсіх чырвоных ліхтароў на ўладальнікаў публічных дамоў. Працы тут прадстаўляюць падпісы на мінімуме 40 мільёнаў ёўра.

Цікавая рэакцыя грамадскасці на палітыку мэры. Мясцовыя прадпрымальнікі, якія тримаюць кабінкі, арганізавалі нешта кшталту грамадзянскай ініцыятывы «Платформа 2012» (2012 — код раёна Дэ Вален). Іх, як не дзіўна, падтрымалі дзяўчыкаткі. Марыска Майлло, кіраўнік руху за права працы тут, лічыць, што новы профіль раёну не прынясе пазытыўных змен. Па яе словам, зачыненне публічных дамоў у Дэ Вален прывядзе да буму нелегальнай працы тут.

Улады кажуць, што прадбачылі такі варыянт. Па іх словам, цэнтр працы тут проста перанесець у іншыя месцы і арганізуецца такім чынам, каб узяць сектар пад больш жорсткі грамадскі контроль.

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЕСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Рост коштам на энергансберагацьця да сусветнага ўзроўню даказаў, што палітычная і эканамічнае мадэль, якая створана ў Беларусі, можа існаваць выключна пры ўмове вонкавай рэурсна-фінансавай падтрымкі. Як толькі падушку бяспекі прыбраць, адразу з'нікае малюнак стану беларускай гаспадаркі. Можна казаць, што газавыя крэдысткі стаў пачаткам канца беларускай мадэлі. На хуткую мадэрнізацыю няма сродкаў, а палітычнае мадэрнізацыя для краініцтва краіны не пажаданая. Застаецца варыянт пераходу пад зневінні кантроль. І чым раней гэта будзе зроблена, тым больш у Беларусі застанецца сувэрэнітэту і ўлады на сваёй тэрыторыі. Чым пазней — тым, адпаведна, менш.

«Фонд стратегической культуры» (Расія)

Прэзідэнт адзначыў, што ў краіне няма ніякага надзвычайнага становішча, аднак ураду, плануючыя сваю палітыку, трэба сышодзіць з самага горшага варыянту. Між тым, напярэдадні Нацбанк заклікаў прыцягваць да адказнасці грамадзян, якія дэзінфармуюць людзей аб стане банкаўскай сістэмы. Атрымліваецца, што чыноўнікі павінны рыхтавацца да горшага варыянту развіцця сітуацыі, а народ павінен верыць у лепшае.

«Deutsche Welle» (Германія)

У адным з апошніх інтэрв'ю, якое Баяцька даў французскім журналістам, на пытанні, ці збіраецца Мінск і далей балансаваць паміж Москвой і Брюсселем, той

адказаў наступнае: «У Расіі буйны рэсурс энергансберагацьця. У Еўрапейскага Саюза свой рэсурс — тэхналагічны». Вельмі паказальна, што нават Бацька адносна РФ простила канстатаваць — «вялікая база сырэвіны». Іншымі словамі, яго можна разумець прыкладна так: мы будзем вас даіць, а вы ведайце сваё месца. І пляваць на падвоеных стандарты, калі мова ідзе пра інтарэсы маёй дзяржавы ў прызме сусветнага крэдысткі. «Усё ў хату» — вось прынцып кіравання Лукашэнкі.

«Лімонка» (Расія)

8 снежня мы будзем адзначаць дзевяты гадавіну стварэння дзяржавы на падтрымку фармавання — Саюзнай дзяржавы Расіі і

Беларусі. Гэта дзяржава не мае гербу, сцягу, прэзідэнта, ураду, сілавых і фіскальных ведамстваў, межаў і г. д. З самага пачатку гэта было палітычнае прыкрыццё перманэнтных і слаба матываваных датацыяў з боку Расіі ў падтрымку гаспадаркі Беларусі. Пік датацыі быў у 2006-м — больш за сем мільярдаў. То, што ніякай Саюзнай дзяржавы няма, стала відавочна ў жніўні 2008-га, калі кірауніцтва Беларусі адмовілася падтрыміць расійскую аперацыю ў Паўднёвай Азіі... І ўсё б добра ў хітрамудрага таварыща Лукашэнкі, калі не сусветны крэдыст. Для мінімалізацыі яго наступстваў Лукашэнку падтрыміў вольны рэсурс у 7–8 мільярдаў долараў ЗША.

«Новы Рэгіён» (Расія)

ЗАМЕЖЖА

12

▼ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

ГЕРМАНІЯ

Канстытуцыйны суд Германії признаў супярэчнай Асноўнаму закону адмену кампенсацыі дарожных выдаткаў. Да студзеня мінулага года жыхарам прыгарадаў, якія працуецца ў горадзе, цалкам кампенсавалі дарожных выдаткі, а пасля ім сталі вяртаць толькі выдаткі на першыя 20 кіламетраў шляху.

Суд абавязаў міністэрства фінансаў вярнуць грамадзянам 3 мільярда ёура, а таксама перайсці на старую сістemu. У цэлым бюджет краіны недалічыцца 7,5 мільярда ёура. Іск у Канстытуцыйны суд падаў булачнік Хайн Хамбрэхт: яго сям'я з-за змены закона губляла па 470 ёура ў год. Зараз ён і яшчэ 20 мільёнаў немцаў атрымаюць кампенсацыі: урад абяцае выплаціць іх да сакавіка будучага года.

ІРЛАНДЫЯ

«**M**ясны» скандал у Ірландыі з забруджанай дыяксінам свінінай, падобна, разрастается. Стала вядома, што небяспечнае для чалавека рэчыва выяўлена таксама і ў ірландскай ялавічыне. Дыяксін выяўлены на цэлым шэрагу жывёлагадоўчых фермаў. Урад Ірландыі, тым не менш, сцвярджае, што падстай для хвалівання няма.

Мясяц з гандлю забірацца пакуль не будзе.

Так і цінакш, інфармацыя, якая з'явілася ў прэсе, можа адбіцца на экспарце ялавічыны з Ірландыі, як гэта ўжо адбылося ў выпадку са свінінай. Страты могуць скласці дзесяткі, калі не сотні мільёнаў ёура.

ГРЭЦЫЯ

У Афінах у сераду пачаліся новыя сутыкненні паміж анархістамі і паліцыяй. Акрамя таго на ўсёй тэрыторыі Грэцыі прайшоў аднадаённы страйк.

На заклік уладаў перанесці страйк, прафсаюзы адказалі катэгарычнай адмовай. У Афінах і іншых буйных гарадах прайшли маніфестацыі, арганізаваныя прафсаюзнымі аўтаданнямі і левымі палітычнымі сіламі, да якіх далучыліся і анархісты.

Найбольш жорсткая сутыкнення адбыліся ля будынка парламента.

У розных гарадах краіны былі арыштаваны больш за сорак чалавек па падазрэнні ў дачыненні да беспарадкіў апошніх дзён. Сярод іх — не толькі грамадзін Грэцыі, але і замежнікі. Усё гэта адбываецца на фоне чакання выніку экспертызы, якая павінна адказаць на пытанне, ці страліяў паліцыянт наўмысна на паразу, калі забіў 15-гадовага Граграполуса, смерць якога стала падставай для пачатку сутыкнення.

ЧЭХІЯ

Прэм'ер-міністр Чэхіі Мірэк Тапаланек 7 снежня пераабраны лідэрам правячай Грамадзянска-дэмакратычнай партыі, паведамляе агенцтва «Франс Прэс». Пяцідзесяцідзвухгадовы палітык атрымаў 284 галасы, у той час як яго сапернік, «еўраскептык» Павел Бем — 162.

Пасля паразы партыі на апошніх выбарах у сенат у кастрычніку М. Тапаланек заявіў, што гатовы пакінуць пасаду старшыні партыі, але хацеў бы застацца кіраўніком урада. Выбары аўтаматычна зацвердзілі палітыка таксама ў якасці кіраўніка ўрада ў наступным годзе, калі Чэхія будзе старшынстваваць у ЕС.

Варта зазначыць, што вярхоўны прадстаўнік Савета ЕС Хаўер Салана 5 снежня ўпершыню наведаў Прагу з афіцыйным візітам. Ён правёў шэраг сустрэч з кіраўніцтвам краіны і вядучымі палітыкамі. «Я ўпэўнены, што старшынства Чэхіі ў Еўрасаюзе будзе паспяховым, вы да яго вельмі добра падрыхтаваліся», — заявіў Х. Салана.

ЕЎРАСАЮЗ

Самая высокая мінімальная заработка платя сярод 20 краін Еўрасаюза, дзе яна замацавана заканадаўча, устаноўлена ў Люксембургу, самая нізкая — у Балгаріі. Як паведамляе Еўрастат, мінімальная зарплата ў Люксембургу — 1 610 ёура, у Ірландыі — 1 462, у Нідэрландах — 1 357, у Бельгіі — 1 336, у Францыі — 1 321, у Вялікабрытаніі — 1 148 ёура.

За імі з адрывам ідуць Кір (789 ёура), Іспанія (700), Грэцыя (681), Малта (612), Славенія (567), Партугалія (497), Польшча (344), Чэхія (329), Венгрия (285), Эстонія (278), Славакія (267). У канцы спіса — Літва (232), Латвія (228), Румынія (137) і Балгарыя (112 ёура).

Для парабіння Еўрастат прывёў звесткі мінімальнай зарплаты ў ЗША (652 ёура) і краіне — кандыдаце ў сябры ЕС Турцыі (333 ёура).

Варта зазначыць, што ў Беларусі на заканадаўчым узроўні не замацавана паняцце мінімальнага ўзроўню зарплаты.

ПОЛЬШЧА

Прадстаўнікі дзевяці краін Еўрасаюза ў польскім Гданьску не здолелі дамовіцца аб мерах барацьбы з глобальным пацяпленнем, каб зацвердзіць іх на саміце ЕС.

У рамках плана ЕС да 2020 года выкіды парніковых газаў павінны быць скарочаны на 20 працэнтаў у параўнанні з узроўнем 1990 года. Акрамя таго, прапануецца актыўнаваць выкарыстанне альтэрнатыўных і аднаўлюльальных крыніц энергіі. Аднак прэзідэнт Францыі Нікаля Саркозі 6 снежня не змог пераканаць усходненеўрапейскія дзяржавы ў неабходнасці падтрымаваць пагадненне аб скарачэнні выкідаў. Міжтим, ён зазначыў, што бакі «паступова набліжаюцца да кампрамісу».

Польшча і Чэхія, напрыклад, не згаджаюцца з неабходнасцю рэзка скарачці выкіды, паколькі такія меры ідуць узроўнем даходаў іх грамадзян і залежнасцю эканомікі ад вугалю.

Усходненеўрапейскія краіны настойваюць на бясплатных квотах на выкід парніковых газаў, у той час як, згодна з нормамі Брусселя, такія дазволы неабходны прадаваць на спецыяльных аукцыёнах.

► ПРЫЗНАЧЕННЕ

ЛІБЕРАЛЬНЫ ВАРАГ

Сенсацыя тыдня! Прэзідэнт Расіі Дзмітрый Мядзведзеў прызначыў на пасаду губернатара Кіраўскай вобласці Мікіту Белых — лідэра самай апазіцыйнай рэжыму партыі Саюз правых сіл (СПС). Што падштурхнула Мядзведзева на такі ўчынак? Прапануем агляд асноўных версій, якія абміркоўваюцца на старонках расійскай прэсы.

Версія 1 (афіцыйная)

Палітыка тут абсалютна не пры чым. Дзяржаве патрэбны прафесіяналы — адміністраторы. Мікіта Белых сапраўдны ас. Ён быў віцэ-губернатаром ў Пермскай вобласці, потым, калі стаў старшынёй СПС, зарэкамендаваў сябе як добры менеджэр. Такія кадры, асабліва падчас крызісу, на дарозе не валяюцца. Гэтай версіі трymаецца і сам Белых. «Я буду працаваць губернатарам без палітыкі», — заяўіў ён. Аднак у гэта верыфіца з пляжкасцю. Дарэчы, некаторыя федэральныя апазіцыйныя грамадскія і палітычныя арганізацыі ўжо заявілі пра намер перанесу сваіх цэнтральных офісаў у Кіраў. Яны спадзяюцца, што як мінімум іх пакінуць у спакой фіскальны і адміністратyўныя органы, якія ўвесь час дастаюць іх у Москву зусімі праверкамі.

Версія 2 (радыкальна апазіцыйная)

Яе аўтар Марыя Гайдар, адзін з лідэраў антыпушцінскай апазіцыі. Марыя лічыцца, што пасада кіраўскага губернатара — крамлёўская кампенсацыя Белых за дапамогу ў развале СПС. Не так даўно большасць сяброў СПС прынялі рашэнне пра роспуск партыі і ўступленне ў сфермаваную пад патранажам Крамля партыю «Правое дело» (ПД). Белых адмовіўся блакавацца з ПД, аднак асаблівай актыўнасці супраць ідэі ліквідацыі СПС, на думку Гайдар, таксама не дэманстраваў.

Версія 3 (лімонаўская)

Эдуард Лімонаў, адзін з галоўных дысідэнтаў, лічыцца, што Мядзведзеў за кошт прызначэння Белых хаче раскалоць апазіцыйныя рух. Ён, Белых і Каспараў фармавалі структуры руху «Солідарнасць», якія бачылі як галоўныя апазіцыйныя форумі краіны. Праўда, сам Белых ужо пасля прызначэння заяўіў, што не прыпыніць працу ў гэтым праекце.

Версія 4 (апартуністычная)

Новая пасада Белых, ранейшы дабраахвотны роспуск СПС і нараджэнне ПД ёсць не што іншае, як пошук кансенсусу паміж лібераламі і ўладай. Першыя зразумелі, што адкрыта канфрантация з рэжымам не прыносіць бонусаў. Другія не хацелі бы маргinalізацыі ліберальны апазіцыі.

Гэта патрэбна і для паляпшэння іміджу цяперашняга расійскага рэжыму на Захадзе, а таксама і для таго, каб ужывашь пры патрэбнасці ліберальныя рэцэпты, перш за ўсё ў гаспадарцы.

Версія 5 (кадравая)

У адрозненні ад Лімонава, Гары Каспараў спакойна ўспрыняў ад'езд Белых у Кіраў. Шахматыст лічыцца, што гісторыя з Белых сведчыць пра жудасны крызіс кадраў у дзяржаўным апарате. Яны гатовыя браць на працу нават апазіцыянераў.

Версія 6 (моладзевая)

У дзяржаўных структурах ідзе натуральная змена пакалення. Прыходзяць новыя маладыя людзі, якія заступаюць на месцы старых чыноўнікаў. Белых пудоўна адпавядае стандартам прадстаўнікоў новай хвалі расійскай адміністрацыі.

Версія 7 (рэгіянальная)

Мядзведзеў апошнім часам праvodзіць хуткую змену рэгіянальных кіраўнікоў, каб мець лаяльную да сябе вертыкаль. Пры гэтым ён не прызначае людзей з пущінскага рэзерву. Нават, як сведчыць выпадак з Белых, гатовыя парушыць эксклюзіўную манаполію «мядзведзія» на заняцце губернатарскіх пасад. Наступнімі ахварамі яго рэформы, дарэчы, называюць губернатараў Роселя (Екацярынбург), Громава (Маскоўская вобласць) і Лужкова (мэр Масквы).

Версія 8 (прагрэсіўная)

Нягледзячы на крызіс у адносінах з Захадам у душы Мядзведзеў тайна сімпатызуе лібералам. Прывізначенне Белых — гэта знак таго, што ў прынцыпе прэзідэнт гатовы пайсці на дэмакратычныя рэформы. Ён толькі чакае зручнага моманту.

Даведка:

Кіраўская вобласць — уральскі рэгіён Расіі. Насельніцтва — прыблізна 500 тысяч чалавек. Развітая машынабудаванне (былая частка савецкага ВПК), сельская і лясная гаспадарка. Мяшчоўская эліта не адзінка. Цяпер функцыі губернатара выконвае Мікалай Шаклеін. Яго ліцаць стаўленікам Сяргея Кірынка. Кірынка дабіўся абрання Шаклеіна, калі сам быў прадстаўніком прэзідэнта ў Волжскай акрузе. Тэрмін кадэнцыі Шаклеіна заканчваецца ў студзені. Паколькі вобласць у крэзісе, адстайка губернатара была відавочная. Яшчэ з верасня мяшчоўская кланы началі прапаноўваць Маскве кандыдатаў на пасаду новага старшыні абласнога выканкаму. Аднак сталіца вырашила прыслучаў варага, прычым абсалютна нетыповага.

КАМЕНТАР

МАНАРХІСТЫ-ГЛАБАЛІСТЫ

Тых, хто апошнім часам збіраўся наведаць Паўднёва-Усходнюю Азію, чакай непрыемны сюрпрыз: амаль усе авіякампаніі адмянілі рэйсы ў Бангкок — галоўны рэгіянальны перавалачны пункт для туристаў. Прычына — захоп апазіцыяй міжнароднага аэрапорту ў сталіцы Тайланду. Пра тое, што адбываеца ў краіне, журналіст газеты «НЧ» размаўляе з Оліверам Ру, нямецкім журналістам, які працуе ў Індыі.

— Апазіцыя акупе аэрапорты. Гэта ёсё, што беларускі адбываецель ведае пра палітычны крызіс у Тайландзе. Хто акупе, чаму акупе і што патрабуе?

— Аэропорты захапілі актывісты апазіцыйнай партыі Народны альянс за дэмакратыю (PAD). Яны патрабавалі адстаўкі прэм'ера. У выніку акцыі прыблізна 350 тысяч замежных туристаў не змаглі пакінуць краіну. Гэта моцны выклік эканоміцы краіны, вялікі артыкул даходаў якой — турызм. Пасля таго, як паліцыя не здолела вызваліць будынкі аэропортаў ад пратэстуючых, улады пагадзіліся выкананці патрабаванні апазіцыі. Кіруючая ў краіне Партыя народнай улады абвясціла пра самароспуск. Прэм'ер-міністр Самчай Вангсават падаў у адстаўку. Канстытуцыйны суд забараніў яму браць удзел у палітычным жыцці пяць гадоў.

— У чым прычына пратэс-тав?

— Прэм'ер-міністр лічыўся чалавекам з клану Таксіна Чынавата. Таксін Чынават кіраваў краінай з 2001 па 2006 год. Ужніні 2006-га, калі ён быў за мяжой, у краіне адбываўся вайсковы пераварот. Аднак па сутнасці працэс адстаўкі Таксіна стартаваў у лютым таго ж года, калі ў краіне прайшлі масавыя маніфестацыі апазіцыі за яго адстаўку. Якраз тады і ўзнік Народны альянс за дэмакратыю — дзіўная кааліцыя грамадзянскіх актыўістаў, прафсаюзаў і манархістаў.

— Атрымліваеца дзіўная рэч: Чынавата скідаюць, аднак хутка яго прыхільнікі зноў вяртаюцца да ўлады.

— Самчай быў абраны з падачы карала. Праблема ў тым, што Таксін мае шырокую базу сацыяльной падтрымкі ў краіне і да гэтага часу, хай не наўпрост, але ўплывае на каралеўскую сям'ю. Гэта цудоўны папуліст, які мае імідж абаронцы інтарэсаў сялян. Ягоную былую палітыку можна апісаць як асцярожны кейнсіянізм, накіраваны на падтрымку малой сельскай гаспадаркі. Тому сяляне любяць яго. Дададзім, што падчас ягонага кіравання рэжымам татальнага кантроляваліся ўсе галоўныя медыя. Таксін не дэмакрат. Доказ тому — забойства 84 дэмакстрантаў у 2005 годзе. Сам Таксін, калі быў пры ўладзе, любіў, каб яго называлі галоўным босам

фірмы «Тайланд». Гэта вялікі прагматык. Ён самы заможны тайскі бізнесмен. Дастаткова сказаць, што ў свой час ён нават хацеў набыць футбольны клуб «Манчэстэр Юнайтэд».

— Праціўнікі прэм'ера выкарыстоўвалі жоўты колер, што вельмі нагадвала нядавунія фруктовыя рэвалюцыі ў СНД. Ці можна лічыць рэвалюцыю ў Тайландзе «аранжавай»?

— Натуральная, не. Жоўты колер — гэта каралеўскі колер. Выкарыстоўваючы яго, апазіцыя як бы чыніла сімвалічны ціск на манарху. Мы любім Вашу Вялікасць і хочам, каб ён прыслухаўся да нашай думкі — такое было галоўнае пасланне. Прывіда PAD вельмі супяречлівая. Пасля таго, як Таксіна знялі, PAD распусціўся. Цяпер ён адрадзіўся, аднак лідэры першага PAD сцвярджаюць, што гэта фальшыўка. Тут ёсць і левыя, і правыя. Напрыклад, лідэры партыі ўвогуле выступаюць супраць парламенцкай дэмакратыі, прарапануючы, каб 70 працэнтаў парламенту абраўся ад прафесійных карпарацый. І толькі 30 працэнтаў — у рамках нацыянальнага галасавання. Аднак апошнім часам у іміджы партыі прысутнічае вельмі моцны манархічны і нацыяналістичны складнік. Партыя, напрыклад, пратэставала супраць намераў ураду Камбоджы лічыць некаторыя будысцкія храмы помнікамі

кхмерскай культуры. Аднак пры гэтым адзначым, што галоўная сацыяльная база партыі — сярэдні клас жыхароў Бангкоку.

— Такія патрабаванні нармальна ўпісваюцца ў ідэалогію Таксіна?

— Прыйсім сваім нацыяналізме, PAD за больш адкрытую эканоміку. Таксіна падтрымлівалі буйныя карпарацыі, напрыклад Crown Property Bureau (CPB) — самы вялікі ўладальнік зямель у краіне, які не жадае прыватызацыі і прыходу іншаземных капіталістаў. Гэта, дарэчы, аддавае афіцыйнай дактрыне манархіі — курс на самадастатковую гаспадарку. PAD фінансуюць фірмы, якія выступаюць за больш ліберальную мадэль. У прынцыпі мы назіраем раскол кіруючай эліты, калі гарадская, звязаная з замежнымі бізнесамі буржуазія патрабуе свайго месца пад сонцем.

— У чым, на вашу думку, перспективы развіція дэмакратыі ў краіне?

— У акцыях грамадзян. Калі дзесяткі тысяч чалавек штурмуюць аэропорт, патрабуючы адстаўкі карупцыйнага палітыка, гэта, безумоўна, яскравая праява прагрэсіўнай грамадзянскай пазіцыі. Пытанне ў тым, каб падчас немінучай будучай палярызацыі PAD знайшліся людзі, якія рабілі б акцэнт на барацьбе з карупцыяй, а не руху за добрага манарха.

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

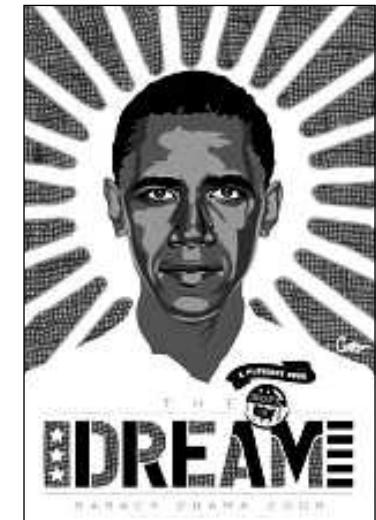

УЛАДЗІМІР ПУЦІН

Прем'ер-міністр расійскага ўраду на мінульым тыдні ў прамой тэлефоннай лініі адказваў на пытанні расця. Цяпер з'яўляецца ўсё больш фактам, што гэта прамая лінія была інсцінроўкай. Выпадковых пытанняў на адрас ВВП не паступала. Скандал пачаўся з таго, што напярэдадні прамой лініі мэр Ніжняга Ноўгараду абвясціў аб адкрыцці ў горадзе малочных кухняў. Праз некалькі гадзін гэта пытанне было ўзнятага Пуціным. Адкуль мэр ведаў, што Пуцін будзе казаць менавіта пра гэту проблему? Пазней на радыёстанцыю «Эхо Москвы» патэлефанавала адна жанчына і распавяла пра тое, як яна размаўляла з ВВП. Калі яна патэлефанавала, на тым канцы дроту спачатку спытаў, пра што будзе пытанне. Жанчына сказала, што будзе пытаць пра гастарбайтэраў. Тады ёй паведамілі, што крыху пазней ёй патэлефануюць. Праз некаторы час так і зрабілі. Прэм'ер даў сапраўды якасны адказ, праявіў добрыя веды ў гэтай галіне. Атрымліваецца, што Пуціна паспелі падрыхтаваць да пытання, а потым выбралі быццам выпадкова званок. Не менш дзіўная гісторыя адбылася з дзяўчынкай з Бураці, якая папрасіла ў дырэктара Кабініну сукенку. Праграма «Весты» надзвычай аператыўна зняла пра яе сюжэт. Быццам адразу пасля званку з Бураці туды палацела здымачная група, прычым на ультрахуткасным самалёце.

БАРАК АБАМА

Абраннне Абамы выклікала эйфарью не толькі сярод ягоных аднапартыццаў. Феноменам Абамы вырашылі скарыстацца прыхільнікі стварэння ў ЗША левай сацыял-дэмакратычнай партыі, якая, на іх думку, зможа пахаваць двухпартытую сістэму ў краіне. Нагадаем, што на цяперашні час усе сацыял-дэмакратычныя партыі Штатаў уваходзяць у склад дэмакратата, дзе наўні пераконваюць партынае ліберальнае кіраўніцтва трансфармаваць партыю ў нешта падобнае да французскіх сацыялістаў або нямецкіх эсдэкаў. Некаторым гэта надакучыла. Мова аб аўтарах маніфесту «Celebrate People's History and Build Popular Power Bloc» (Адсвяткуем народную перамогу — створым блок за ўладу народа). У тэксце маніфесту гаворыцца аб неабходнасці сабрацца 20 студзеня, у дзень інагурацыі Абамы ў Вашынгтоне, і заснаваць новую палітычную сілу. Амерыканскія левыя ліцаў, што зараз для гэтага самы зручны час — шырокая народная мабілізацыя ў падтрымку Абамы на выбарах стварыла добрыя ўмовы для пропаганды марксізму. Самае цікавае, што 20 студзеня ў Вашынгтон збіраюцца антыглабалісты, для якіх што Абама, што Буш — аднаго поля ягады: імперыялісты і служкі капитала. У выпадку беспарадкаў антыглабалісты, якія таксама называюць сябе левымі, здольныя суп'ённым чынам папасаваць імідж новай партыі.

МАЙКЛ СОМАРЭ

Прем'ер краіны Папуа — Новая Гвінея не ведае, што рабіць з групай жанчын з вёсак рэгіёна Отака. Пачнём з того, што тут ужо гадоў дваццаць цягнеццаў вайна паміж племянінамі кланамі. На дніх у горадзе Гарока (століца правінцыі) цэнтральныя ўлады ў чарговы раз спрабавалі прывесці варожыя бакі за стол перамоваў. Перамовы цягнуліся беспасляхова, пакуль слова не ўзяла жанчына, якая прадстаўляла жаночую грамаду адной з вёсак у эпіцэнтры канфлікту. Яна заявіла, што жанчыны яе вёскі не так даўно прынялі рашэнне: забіваць кожнае народжанае дзіця мужчынскага полу, каб прыпыніць пастваўлюючы людскіх кадраў для вайсковых дзеянняў. Па яе слоах, падобныя рашэнні прынялі жанчыны яшчэ трох вёсак. Некалькі немаўлят былі ўжо забітыя. Навіна выклікала сапраўдны шок у прысутных. Былыя праціўнікі, каб не дапусciці пашырэння практикі забойстваў, адразу пагадзіліся на перамовы. Пытанне ў тым, што рабіць з тымі, хто забіваў сваіх дзяцей? З аднаго боку, гэта жорсткае забойства, з іншага — якраз злачынства прыпыніла вайну.

► ГАЛЕРЭЯ

Я НАРАДЗУСЯ ТУТ...

На сайце (<http://podzemka.org>) стваральнікі галерэі пішуць пра сябе: «З самага пачатку свайго існавання ў 2004 годзе, галоўная мэта арт-галерэі — прэзентацыя сучаснага беларускага мастацтва маладых, сталых і вядомых аўтараў пры дапамозе персанальных і групавых выстаў, пленэрâu, аўкцыёнаў, арт-кірмашоў і фэстаў, а таксама азнямлэнне аматараў сучаснага мастацтва ва ўсім свеце з найноўшымі творамі беларускіх мастакоў.

Арт-галерэя «Падземка» працуе ў накірунках: «Жывапіс» (алей, акрыл, змешаная тэхніка на палатне), «графіка» (працы на паперы), «Скульптура» (дрэва, бронза, граніт, мarmur і інш.), «Фота» (аналагавае і лічбавае) і «Іншае» (кераміка, арт-об'екты, малыя формы).

Калісці ў Мінску на вуліцы Маскоўскай быў цудоўны відэасалон, дзе можна было паглядзець і ўзяць на пракат кожны фільм з набору класічнага ці альтэрнатыўнага кіно. Калісці на вуліцы Якуба Коласа была галерэя «Шостая лінія», слынная сваімі нестандартнымі праектамі. Іх даюно няма. Затое ёсьць галерэя «Падземка», дзе ў наяўнасці і фільмы, і выставы. А яшчэ — інфармацыя і квіткі на большасць цікавых канцэртаў і спектакляў у горадзе. Сувеніры — ад віншавальных паштоўкавак (зусім не плоска-трыўяльных, як паўсюдна), дробных сувеніраў, да тэнісак Уладзіміра Цэслера, карцін, скульптур і нават экзатычных кальянаў. А таксама книгі і свежыя часопісы па культуры. З дырэкторам галерэі Валянцінай Кісялевай і арт-дирэктарам Ганнай Чыстасердавай размову вядзе журналист «НЧ» Аляксей Хадыка.

Аляксей Хадыка: З чаго пачыналася «Падземка»? Як вы знайшли памяшканне?

Валянціна Кісялевая: Гэтабыў падвал, спачатку тут месцілася крама адзення. Але вельмі хутка нам зрабілася сумна, нецікава, да таго ж асаблівага прыбытку крама не прыносіла... І калі мы пачалі выдумляць, чым бы нам дадаткова заняцца, раптам у статутных дакументах знайшлі радок — «творчая майстэрня». І зразумелі, што гэта месца ад пачатку творчае, створанае для рэалізацыі мастацкіх праектаў. Тады да галавы прыйшла ідэя — займацца рэалізацыяй сваіх крэатыўных жаданняў. Пачалі з экспанавання і продажу твораў дэкаратыўна-ўжытковага мастацтва, але мы вельмі хутка ператварыліся ў паўнавартасную невялікую галерэю.

A.X.: Што ж тут дзіўнага, яшчэ ў Галандыі XVII стагоддзя мастацкі працэс падштурхнула ўзнікненне самага сапраўданага, у першасным значэнні, рынку твораў мастацтва!

В.К.: А мы не імкнёмся быць першадрэвальнікамі: мы падросту робім тое, што нам цікава. Мы і не хочам на сябе цягнуць коўдру, што быццам робім нешта да нас невядомае.

A.X.: Часам ваша галерэя выклікае негатыўную рэакцыю суседзяў. Тры месяцы таму, калі ў суседнім Палацы мастацтваў (на вул. Казлова, 3) адчынілася Мінскі біенале, вы раптам «забралі» з яго некалькі твораў — Руслана Вашкевіча, Зоі Луцэвіч, Міхаила Гуліна, Аляксея Лунёва — на «Тэрміновую выставу ў «Падземку».

Ганна Чыстасердава: А ніхто не забіраў, падросту гэтыя работы не былі прапушчаныя адборачнай камісіяй Біенале, а мы далі магчымасць мастакам іх паказаць.

В.К.: У нас няма накіраванасці — браць нешта «андэграўндна». Мы кіруемся прынцыпам — свабода творчасці мастака і магчымасць яго самавыяўлення праз выставу, асабліва калі яго самавыяўленне цікавае для нас. Плюс нас натхняе і тое, што незалежных галерэй мала, і мы, безумоўна, запатрабаваныя.

Г.Ч.: Пагадзіцесь, у Мінску часам немагчыма свабодна паказаць мастацтва любога накірунку — ад класічнага жывапісу да самага выразнага апошняга авангарду — адсутнічае неабходная інфраструктура.

В.К.: А наяўныя музеі і галерэі працуюць у старым ключы — існуе авабязковыя выставачныя планы, які немагчыма пасунуць і арганізаць які-небудзь нечаканы праект або паказ.

A.X.: Ці можна сказаць, што аптымізм адной з вашых прыхільніц, даследчыцы сучаснага мастацтва працэсу Вольгі Шпарагі, апраўданы: «адсутніца камунікацыя мастак—грамадства, узниклай у 90-я гады, паступова пераадольваецца» (думка выказана 1 снежня на прэзентацыі кнігі «Постсоветская публичность: Беларусь, Украина», чарговага зборніка, выдадзенага ЕГУ)?

Г.Ч.: Так, безумоўна, гэтыя сувязі зараз адбudoўваюцца; яны існуюць не толькі ў майстэрнях і на кухнях, і не толькі паміж самімі мастакамі. Пагадзіцесь, толькі за мінулы 2008 год адбылося два вялікіх біенале — у выставачных залах Нацыянальнай бібліятэці і Палаца мастацтва, узнік рух, мастацкі конкурс.

A.X.: Тады раскажыце пра свае праекты. Якія ваш пасыльны ўздел у гэтым працэсе?

Г.Ч.: Мы актыўна заняліся арганізацыяй выстаў два гады таму. Прывідам сама выставачная зала была адасоблена ад памяшкання крамы толькі год таму.

В.К.: Яшчэ год таму мы не адчувалі сябе выразна выяўленай галерайнай прасторай. Ды і зараз мы не зусім канчаткова сфермаваліся. У беларускіх умовах вельмі цяжка выяўляць з прычыны высокай арэнднай платы, таму перайсці ў фазу выключна творчага праекта нам не ўдаецца.

Застаецца спалучэнне крамы і галерэі, бо калі мы нават пераключыліся выключна на творчую дзеянасць, арэндную плату нам не панізілі б. Мы — установа недзяржайная, а такіх дзяржава не любіць. Мы і не звярталіся ў

падатковыя органы з такой просьбай — з прычыны адчування, што лунае ў паветры, — нам падаецца, што нам адмовяць. А атрымліваць негатыў — апошняя справа.

A.X.: Вернемся да праектаў. Якія з іх, здзейсненых за год, вам найбольш аказаліся даспадобы? Можа, варта адзначыць і тое, што галерэя апошняя некалькі месяцаў занялася актыўнай адраснай рассылкай у інтэрнэце інфармацыі пра падзеі ў сучасным беларускім мастацтве. Прывідам не толькі пра тыя, якія непасрэдна звязаны з «Падземкай».

Г.Ч.: З дапамогай нашых сяброў мы імкнёмся аянансаваць праз рассылку цікавыя навіны, тое, што адбываецца ў галерэі, у Беларусі, і нават за межамі краіны. Сучаснае мастацтва і мастацкі працэс — гэта не толькі выставачная прастора — гэта і вуліцы, плошчы, адпаведныя

газеты і часопісы з крытычнымі артыкуламі і дыскусіямі, якіх таксама не стае. Артыкулы друкуюцца не заўсёды, калі хочацца. Важным з'яўлецца ўласна сам інтэрнэт са спецыялізаванымі парталамі. Што тычыцца наших праектаў...

В.К.: Я мяркую, добрых праектаў у нас у гэтым годзе было некалькі. Першы, які адбыўся ў пачатку 2008 года, — «бярозавы праект» Франца Родвалтэра з Германіі. Потым экспанаваліся фатаграфіі францужанкі Мацільды Жыль — інтэрактыўны праект: на адрадзе галерэі можна было выслучаць свае разважанні або ўражанні, якія пазней мастачка выкарыстае ў сваёй творчасці. Фактычна «выставка на вынас» — гледачы на абмен да сваіх будучых каментараў маглі ўзяць адзін з фотадызаймкаў з сабой. Добра выставілася пла-кацістка Людміла Кальмаева. І вельмі забаўны, з вясёлай пра-

вакацыйяй, быў фотапраект Юліі Лейдзік: звычайнія жанчыны паказаны на фотадызаймках з іх улюбёнымі мадэлямі-правобразамі са свету гламурнай поп-культуры. Мне асабіста вельмі спадабалася выставка Міхаіла Гуліна і Васіля Пачыцкага. У гэтым праекце ў прастору галерэі былі перанесены шэсць эпізодаў, інсцэніраваныя і зафіксованыя ў розных раёнах горада — такім чынам гарадское асяроддзе эстэтызировалася і пераносілася ў выставачны інтэр'ер.

Г.Ч.: Выявілася, што з выкарыстаннем нестандартнага погляду на штодзённае можна дасягніць выдатнага эстэтычнага ефекту. Нарэшце, нестандартны канцептуальны відэопраект паказала Вольга Сазыкіна. Яна мастак па шыку, але таксама выдатны майстар перформансаў, калісці пачынала свае прэзентацыі яшчэ ў галерэі «Шостая лінія» на Якуба Коласа. На жаль, зараз у Беларусі яна не часта прадстаўляе свае ідэі, больш працуе за мяжой. І вельмі рэдка — у дзяржаўных установах.

A.X.: Якраз пытанне на-конт «афіцыйнай прасторы» — ці часта вас запрашаюць на музейныя дыскусіі ці на дзяржаўнае ТВ?

В.К.: Так, неяк запрашалі на культурнае ток-шоу на канале «Лад», але мне не спадабалася дыскусія на гэтым дзяржаўным канале — яна падалася падросту нецікавай. Да таго, мінала ТВ наогул падаецца малазмястоўным — хто яго глядзіць з тых людзей, сапраўды зацікаўленых культурай?

Г.Ч.: Больш эфектуўным падаецца выкарыстанне інтэрнэту — тყы людзі, якія нам зараз дапамагаюць з гэтым накірункам, самі прыйшлі да нас, яны былі сапраўды зацікаўленыя, і кола падзеяў, якія мы зараз асвятылем працэсам даследчыцца. Да таго ж, мы займаємся і прэзентацыяй кніг і фільмаў. Можна сказаць, мы свядома ўзялі на сябе ролю «мэдзума» паміж гледачамі і творцамі. Калі да нас звяртаюцца нашы сябры — тэатралы, мастакі, рэжысёры, з просьбай — «у вас багата наведвальнікі, дапамажыце!» — мы дапамагаем. І абвесткі, і выставамі, і інфармацыяй на сайце, які, як вы з'яўляйся, апошнім часам зрабіўся тэматычна структурованым на адпаведныя старонкі.

A.X.: Апошнія пытанні: як вы прыйшлі ў шэрагі экспазіцыянеру?

В.К.: Як мы перайшлі ў шэрагі галерэйшчыкі! нават цяжка сказаць: ці то быў выпадак, ці заканчанімернасць... Шмат што ў жыцці здаряеца як спонтанная з'ява — і гэта таксама, дакладна вам скажу, не было запланавана.

Не было такога плану — «я буду займацца галерэй» — хутчэй галерэя занялася мной і нашым калектывам... А прафесійна? Нарадзіўся чалавек і нарадзіўся... Што сказаць пра сябе — нарадзіўся мы тут. І мы тут.

КОНКУРС

ПАТРЫЁТЫ ПАЭЗІІ

Марыя МАРТЫСЕВІЧ

Пра абвешчаную ў Гданьску міжнародную літаратурную прэмію ў Беларусі чуле хіба тое, што на яе быў намінаваны зборнік вершаў Уладзіміра Арлова «Паром праз Ла-Манш». Між тым, грандыёны праект гданьскай мэрыі заслугоўва нашай увагі сам па сабе. Перад намі — культурная ініцыятыва новага тыпу. У Еўропе зауважная агульная тэндэнцыя: імпрэзы, пакліканыя прапагандаваць высокую культуру, з кожным годам робяцца ўсё больш арыгінальнімі, відовішчнымі і здольнымі здольныяў здольныяў.

Польскі перакладчык Адам Паморскі непасрэдна ўдзельнічае ў падрыхтоўцы паэтычных урачыстасцяў, запланаваных у Гданьску на сакавік 2010 года: працуе над перакладам кнігі «Паром праз Ла-Манш» на польскую мову. Падчас нядыўнага прыезду ў Мінск Паморскі, на жаль, не змог прэзентаваць ужо зробленыя пераклады беларускай публіцы напару з Уладзімірам Арловым — замест гэтага перакладчык наведаў аўтара ў рэабілітацыйным цэнтры «Аксакаўчына». Нягледзячы на напружаныя графік, спадар Паморскі ласкава пагадзіўся дапамагчы нам з аналізам паэтыкі конкурса «Еўрапейскі паэт свабоды» і яго палітыкі.

— У чым сутнасьць конкурсу «Еўрапейскі паэт свабоды» і якія яго задачы?

— Гэты конкурс — літаратурная прэмія, якую заснаваў горад Гданьск. Яго асноўная ідэя — стварэнне магчымасці свабоднага абмену ідэямі, поглядамі, паэтыкамі. Паводле сістэмы падбору ўдзельнікаў гэты конкурс выразна еўрапейскі. Ён прапагандуе ідэю агульнаеўрапейскай літаратуры з яе магутным духам свабоды. Нядзіўна, што ідэя такога мерапрыемства паўстала менавіта ў Гданьску — горадзе міжэтнічным з самага пачатку свайго існавання, горадзе шматнацыянальным, горадзе, які спрадвеку стаіць на перакрыжаванні гандлёвых шляхоў Еўропы. Структура конкурсу даволі складаная. Уесь «цыкл» займае больш за два гады. У першай палове 2008 года лёсанінем з дапамогай кампутара было вызначана сем краін-удзельніц. Гэта Беларусь, Кіпр, Сербія, Славакія, Славенія, Францыя, Швецыя. Потым у кожнай краіне быў вызначаны паэтычны зборнік, які адпавядае тэмі конкурсу. Наватарствам з'яўляецца тое, што кнікі ўсіх, хто прэтэндуе на прэмію, па-польску ніколі не існавалі. Яны перакладаюцца спецыяльна для конкурсу. Польскому журы цяжка было б параўноўваць творы на сямі розных мовах, такім чынам, шмат што будзе залежаць ад перакладчыка. У сакавіку 2010 года журы з сямі чалавек назаве пераможцу, які атрымае 100 тысяч злотых. Але, незалежна ад імені шчасліўчыка, гэта бяспрайгрышна латарэй. Нават калі прэтэндент не атрымае галоўнай узнагароды, падарункам стане зборнік вершаў, выдадзены добрым польскім выдавецтвам, які будзе выдатна разрэкламаваны і знойдзе свайго чытача. Сваімі вершамі паэт прадставіць палякам сябе і сваю краіну. Гэта вельмі важна.

— Чаму паэзія, а не проза?
Здавалася б, ідэя свабоды і еўрапейскай інтэграцыі прасцей выславіць у жанры рамана. Да таго ж паэзія зараз не застрававана на кніжным рынку.

— У мяне два адказы. Па-перше, сярод кіраўнікоў Гданьска — некалькі паэтаў майго паклення. Арганізаторы — патрыёты — так што гэта атрымалася

само сабой. У гэтым конкурсе адчуваючы атмасфера і традыцыі міжнародных паэтычных фестываляў. Па-другое, міжнародных паэтычных прэмій у Польшчы пакуль не было. Прэмія Гданьска стане галоўнай польскай узнагародай такога плану. Найбліжэйшая ёй па духу — вроцлаўская прэмія «Ангелус». Яе прысуджаюць кнізе прозы, выдадзенай па-польску цягам папярдняга года. Старшыня міжнароднага журы — перакладчыца Наталія Гарбачэўская, руская паэтика-праваабаронца, грамадзянка Польшчы.

— Дарэчы, пра судзіяў. Журы прэміі Гданьска — сем польскіх дзеячаў культуры рознага веку, эстэтычнай накіраванасці, так ці інаки звязаных з гэтым горадам. Гэта рэжысёр Агнешка Холанд, актор і рэжысёр Анджэй Сэвэрэн, гісторык і філософ Кшиштоф Помянян, літаратуразнаўца Станіслаў Ресек, культивава пісьменнік сярэдняга пакалення Павал Гюле, скандальная пісьменніца маладога пакалення Дарота Маслоўска і старшыня журы — паэт старэйшага пакалення, выдавец Рышард Крыніцкі. Ці зможа такое разнастайнае тварыства прынесьці да ўзважанага рашэння?

— Паглядзім, якому кандыдату яны прысудзяць прэмію. Калі нашаму — значыць, гэта было вартое журы (смецца).

— Калі б выбор залежаў не ад сляпога лёсанія з дапамогай кампютара, а ад жывых людзей, ці трапіла б Беларусь у спіс краін-удзельніц конкурсу?

— Наколькі я разумею, падчас лёсанія Еўропа была падзеленая на некалькі рэгіёнаў, і кампьютар выбіраў па пэўнай колькасці краін з кожнага. Ці трапіла б Беларусь — невядома, але ідэя была ў тым, каб усе еўрапейскія краіны ўдзельнічалі на роўных, без падзелу на Старую і Новую Еўропу, незалежна ад мяжы Еўрасаюза. Такім чынам, Беларусь у гэтым конкурсе простила прадстаўляць пэўную геаграфічную частку Еўропы. Гэтак жа Паўночную Еўропу прадстаўляе Швецыя, Балканы — Сербія і так далей.

— Якое дачыненне вы маеце да конкурсу «Еўрапейскі паэт свабоды»?

— Я адзін з сямі польскіх перакладчыкаў, да якіх арганіза-

Фота Глеба Лабзенкі

тары конкурсу звярнуліся як да экспертаў. Кожны эксперт мусіў прапанаваць сваю кандыдатуру, а пасля падрыхтаваць польскую выдадзеніе зборніка вершаў абранага паэта. Да мяне звярнуліся як да перакладчыка беларускай паэзіі. Таксама я меў права высоўваць кандыдатуры польскіх паэтаў. Паміж імі адбудзеца асобны конкурс, і адзін з сямі паэтаў далучыцца да «сямі фіванскіх герояў» з розных бакоў Еўропы, каб прадставіць на конкурсе ў Гданьску Польшчу.

— Такім чынам, Беларусь на конкурсе прадстаўляе зборнік вершаў Уладзіміра Арлова «Паром праз Ла-Манш». Чаму вы абрали гэтага паэта і гэтую кнігу?

— Забыўся згадаць яшчэ адну «нумералагічную» ўмову конкурсу: спаборнічаюць паэтычныя зборнікі, выдадзеныя ў 2005 ці 2006 годзе. Я звярнуўся па параду да майго беларускага калегі Лівона Баршчэўскага і пералічыў яму патрабаванні да будучага кандыдата. Той адразу назваў кнігу «Паром праз Ла-Манш» Уладзіміра Арлова. Прачытаўшы яе, я пагадзіўся, што прэтэндант ад Беларусі знойдзены. У рэкамендацыі, якую я напісаў для Гданьска, я падкрэсліў: калі чытаеш гэтыя вершы Арлова, ты бачыш унутраны досвед чалавека абсолютна свабоднага. Няма лішніх размо-

ваў пра свабоду, бо гэты чалавек свабодны сам — у духоўным, інтэлектуальным плане. Вера, скептыцызм, жыццёвая назіранні і грамадзянская пазіція паэта гарманічна спалучаюцца ў яго лірыцы. Гэта больш каштоўна, чым рытрыка ці публіцыстыка. Стаяўленне Арлова да гісторыі, да беларускай, еўрапейскай і сусветнай культуры нагэтулькі глыбокае, што кніга заклікае падумаць пра сутнасьць свабоды выбару, а не пра барацьбу за праціўныя ісціны.

— Ці плануюцца «рэкламныя туры» «еўрапейскіх паэтаў свабоды»?

— Наколькі я ведаю канкрэтнасць гданьскага мыслення, без гэтага не абыдзеца. Кожны прэтэндент авалязкова будзе меТЬ аўтарскія сустрэчы ў Гданьску і, магчыма, у іншых гарадах Польшчы.

— У 2016 годзе адзін з гарадоў Польшчы павінен атрымаць ганаровы і вельмі прэстыжны статус «еўрапейскай сталіцы культуры». Ці не з'яўляецца дадзеная прэмія адным з мэрапрыемстваў, пакліканых пераканаць, што такі статус павінен атрымаць менавіта Гданьск?

— Не ведаю, ці маюць гарадскія ўлады перад сабой такую мэту. У любым выпадку, задачы конкурсу значна больш маштабныя.

Але тое, што прэмія «Еўрапейскі паэт свабоды» — арыгінальная і унікальная — гэта факт.

— Што дасць правядзенне такай прэміі Гданьску, Польшчы, і што яно дасць Еўропе?

— Гданьску абавязчэнне і правядзенне такой саліднай у фінансавым плане і грандзёны па размаху прэміі дае несумненны міжнародны прэстыж. Каштоўная сама ідэя конкурсу «Еўрапейскі паэт свабоды» — яна абсалютна адпавядзе духу і традыцыям Еўропы. Што да Польшчы — гэта прэмія ўжо стаіць у шэрагу новых прэстыжных літаратурных узнагарод, створаных літаральнай ў апошнія трохццаты гады. Прагназуецца, што агулам такіх прэмій будзе каля восьмі. Гэта прэмія «Ангелус» і «Сілезію» ва Вроцлаве, гэта прэмія «Gazety Wyborczej» «Ніка», прэмія Польскага Рады і Тэлебачання «Когіта» і літаратурная прэмія гораду Гданьскі за паэзію, прозу, эсэстыку... Спэцыфіка Гданьскай прэміі — у міжнародным характары. «Ангелус» уручаетца літаратарам з Сярэдняй Еўропы, прэмія Гданьска — агульнаеўрапейская. З гледзішча Еўропы — гэта адна з першых такіх узнагароду посткамуністычным свеце. Важна, што яна аб'ядноўвае ўсю Еўропу — без падзелаў на Усход і Заход.

— Які верш з кнігі «Паром праз Ла-Манш» блізкі вам як перакладчыку?

— Цяжка сказаць. Кніга чытается цалкам — гэта не паасонныя творы. Мне вельмі блізкі верш «Нявеста паўстанскага камісара», які мы з Валодзем чыталі дзвюма мовамі на прэзентацыі антalogii беларускай паэзіі «Не хіліў галаву перад сілай» падчас турніру па гарадах Польшчы. Мяне ўражвае гістарычны скептыцызм гэтага верша, яго гістарычнае вымярэнне: барацьба за свабоду драматычным чынам супрацьпастаўленая тут асабістаму лёсу герояў. Тут няма відавочных ісцін, гэта твор чалавека, які разумее, што такія ісціны з'яўляюцца пасля як нацыянальная легенда, а ў сапраўдным жыцці ўсё значна складней.

— Разам з вами будзем чахаць вынікаў конкурсу «Еўрапейскі паэт свабоды». Дарэчы, па сакрэце, якія шанцы на перамогу ў беларускага кандыдата?

— Загадваць рана, але яны, безумоўна, ёсць. Незалежна ад меркавання журы, улады Гданьска з асаблівай радасцю прывітаюць Уладзіміра Арлова: многія з кіраўнікоў гораду — палякі, чые сем'і пераехалі ў Гданьск пасля вайны з Заходнім Беларусі.

3 кнігі Уладзіміра Арлова «Паром праз Ла-Манш» (Мінск: «Логіка», 2006).

Няўвеста паўстанскага камісара

Ён будзе любіць яе
да дзымухаўцовай бязважкасці...
У іх народзіца
дзве белагаловыя дзяўчынкі,
і яго ўнагародзіць
ордэнам святога Станіслава...
Яна ратавала яго,
параненага расейскай куляй,
і, шчыплючы корпію,
атручвала сваю крою

ніянаўсю
да нейкага Каліноўскага
з яго газеткай,
друкаванай для тых самых
мужыкоў,
што выдавалі інсургентаў,
атрымліваючы
на пяць царскіх рублёў
за жысцю
і па трох — за мёртвага.
Аднойчы ўранні
ён папрасіў
суніцаў з вяршкамі
і памер,
вінавата адвёўши позірк.
На таемным паҳаванні
яна назаўсёды пракляла
гэтую зямлю,
непатрэбны ёй

вецер свабоды
і яе мову,
якая пахне
арыштамі і крою.
Абдымаючы іншых,
яна ўсё жыццё ўспамінала
ягоную радзімку
і патайным месцы
і малілася,
каб Бог пакараў тых,
хто,
страляючы ў маскалёў,
збіваў яблыкі
і залатых мрояў.
Ягоныя біёграфы напішуць:
да апошняга ўдару сэрца
яна заставалася
пальміяна патрыёткай.

КУЛЬТУРА

16

► МУЗЫКА

«Аляксандра і Канстанцін»: ДЗЕСЯЦЬ ГАДОЎ ТВОРЧАСЦІ І ЎЗАЕМНАГА КАХАННЯ

Анатоль МЯЛЬГУЙ

Здаецца, зусім нядаўна беларускія слухачы ўпершыню звярнулі ўвагу на цікавы музычны дуэт барысайчан — спявачкі Аляксандры Кірсанавай і гітарыста Канстанціна Драпезы, якія дэбютавалі на Беларускім тэлебачанні з вельмі запамінальной і арыгінальной песняй «Арэхава чаша». З таго часу дуэт «Аляксандра і Канстанцін» стаў сапраўднай зоркай айчыннай папулярнай музыкі, а таксама прыгожай сямейнай парай. Не верыцца, але з таго часу ўжо прамільгнула дзесяць гадоў...

У творчым жыцці знакамітага дуэту «Аляксандра і Канстанцін» былі не толькі творчыя перамогі, але і расчараванні. Успомнім для прыкладу выступ дуэту на «Еўрабачанні-2004», калі беларускія артысты ўпершыню прадставілі айчынную папулярную музыку на гэтым мегафоруме. Той дэбют быў для артыстаў далёка не безвыніковым: нягледзячы на тое, што музыкі не выйшлі ў фінал конкурсу «Еўрабачанне-2004», дуэт атрымаў станоўчыя водгукі ў фэстывалі прэсе, шмат запрашэнняў на іншыя еўрапейскія фэсты, новыя творчыя контракты. Але ў сябе на радзіме адразу з'явіліся беспадстаўныя сумненні ў правамернасці выбару дуэта «Аляксандра і Канстанцін» для «Еўрабачання-2004». Шмат эмоцый і трывог выклікаў у тых, хто сочыць за творчасцю знакамітых артыстаў, нядаўні факт звальнення «Аляксандры і Канстанцін» заркестра пад кірауніцтвам Міхаіла Фінберга...

Photo:ByMedia.Net

Фото аўтара

Але артысты не скарыліся па-прачастым віражам свайго лёсу і ўвесе час знаходзяцца ў творчым пошуку: запісваюць новыя песні, выдаюць альбомы, здымаяць відэакліпы, удзельнічаюць у тэлевізіі, арганізоўваюць «жывыя» канцэрты ў прэстыжных залах рэспублікі. Вось і на мінульым тыдні ў прыхильнікаў творчасці дуэта «Аляксандра і Канстанцін». Таму

была нагода ўпэўніцца ў добрай творчай форме выкананіцца. Па іх ініцыятыве ў сталічным клубе BRONX адбыўся дабрачынны канцэрт «Каханне супраць СНДу», які быў прымеркаваны да Сусветнага дня змагання супраць гэтага смяротнага захворвання. Гэты канцэрт быў таксама прысвечаны і дзесяцігадовому юбілею дуэта «Аляксандра і Канстанцін». Таму

адным з сюрпризаў канцэрта стала з'яўленне на сцэне сябра дуэта — спявака, уладальніка Гран-пры «Славянскага базара-2004» Пятра Ялфімава. Разам з Алесяй Кірсанавай Пётр артыстычна выканаў беларускую народную песню «А ў полі ярба», а завяршыў свой выступ П. Ялфімав а капэльным спевам кампазіцыі Ю. Семянякі і М. Шушкевіча «Ты мне вясною прынілася» з рэпертуару «Песняроў». Спявак даказаў, што песні на роднай мове яму не чужыя, а тое, што ў асноўным гучыць у яго выкананні на тэлебачанні і радыё, — толькі даніна моўнаабмежаваному «фармату» тутэйшых электронных сродкаў інфармацыі.

Цудоўным завяршэннем канцэрта ў клубе BRONX стаў выхад на сцэну для сумесных спеваў лідэра гурта «Палац» харызматычнага Алега Хаменкі.

Яго сольная песня «Кола грукатала» была ўспрыніта слухачамі як сігнал да агульных спеваў, аўтарскі і ўмацавання пазітыўнага настрою. Ну а сумесная музычныя нумары дуэта «Аляксандра і Канстанцін» і Алега Хаменкі нагадалі ўсім прысутным пра хуткі і доўгачаканыя святы. Пад авацы, што не сціхалі, агульным намаганнямі была выканана адпаведная песня — «Калядка-калядзіца», у якой вельмі далікатна зіграла на драўлянай флейце і акарыне Алеся, а Канстанцін яшчэ раз прадэманстраваў свой прафесіяналізм як цудоўнага гітарыста. Працягам святочнай тэмы і развітальнай стала песня, якая стала своеасаблівым сімвалам беларускіх Каляд даў — «Святы вечар».

Канцэрт дуэта «Аляксандра і Канстанцін» у клубе BRONX яшчэ раз нагадаў, што сапраўднае каханне, сужэнская вернасць і ўзаемная павага — лепшы сродак у барацьбе са СНДам. Гэта гарантывае не толькі здароўя ўсёй сям'і, але і творчага даўгатрэцца артыстаў.

► ПАДЗЯКА

А д усяго сэрца перадаю падзяку медыкам, а таксама ўсім сябрам, знаёмым і незнаёмым людзям, калегам-літаратарам, журналістам, палітыкам і дыпламатам, якія падтрымалі мяне пасля аперации на сэрцы сваім тэлефонаваннямі, эсэмскамі, тэлеграмамі, лістамі і наведваннямі.

Уладзімір Арлоў

► МУЗЫКА

РЭПРЭСАВАНЕ МАСТАЦТВА

Сяргей ГВАЗДЗЁУ

15 снежня ў памяшканні Інстытута мастацтвазнаўства этнаграфіі і фальклору НАН адкрываецца вернісаж твораў заходнебеларускіх мастакоў.

Інакш як «першай, доўгачаканай ластаўкай» выставу, што падрыхтавалі мастакі суполкі «Пагоня», не вызначыш. У экспазіцію ўключаны невядомыя шырокаму гледачу творы жывапісу і графікі класікаў беларускага нацыянальнага мастацтва — П. Сергіевіча, М. Сеўрука, Я. Драздовіча. Адначасова наведвальнікі змогуць адкрыць для сябе мала

зnanых беларускіх мастакоў — С. Вішнеўскага, Зм. Крачкоўскага, пабачыць творы жывапісца Паўла Южыка і графіка Васіля Сідаровіча.

Дарэчы, знаёмствам з лёсамі і творчасцю гэтых мастакоў могуць пахваліцца лічаныя прафесіяналы-мастактвазнаўцы. Не па сваёй віне. Проста імёны і творчая спадчына цэлай плеяды

выбітных беларускіх мастакоў былі на дзесяцігоддзі рэпрэсаваны і штучна выкраслены з ужытку і памяці.

Выставка прадстаўнікоў віленскай мастацкай школы, зладжаная на грунце твораў з прыватных калекцій, пераканаўча сведчыць, што ва ўсе часы ў Беларусі не пераводзіліся людзі, для якіх заўжды існавалі сапраўдныя каштоўнасці. Па-за «крышталём і дыванамі».

Першы публічны крок у спасціжэнні блізкай нам нацыянальнай спадчыны, дзякую Богу, зроблены. Але крок гэты абавязвае.

Новы Час

Масава-палітычная газета
Выдаецца з сакавіка 2002 г.

Галоўны рэдактар Ален Анісім
Шэф-рэдактар Аляксей Кароль

Пасведчанне аб реєстрацыі № 1798 ад 12.09.2008.

ЗАСНУВАЛЬNIK: Мінскія гарадскія арганізацыі ГА ТБМ імя Ф. Скарыны. Адрас: 220005, г. Мінск, вул. Румянцева, 13. Тэл.: 284-85-11.

ВЫДАВЕЦ: Прыватнае выдавецкае юнітарнае прадпрыемства «Час навінаў».

Пасведчанне №64 ад 12.01.2007 г.

АДРАС РЭДАКЦЫI I ВЫДАУЦА:
220012, г. Мінск, зав. Інструментальны, 6-214.
Тэл.: +375 29 651 21 12, +375 17 280 17 91.
chasnavinau@gmail.com; http://kamunikat.org/novy_chas.html

НАДРУКАВАНА ў друкарні УП «Глутас-Маркет».
Мінск, вул. Халмагорская, 59 А.

Замова №

Падпісана да друку 12.12.2008. 8.00.

Наклад 5050 асобнікай. Кошт свабодны.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтара.

При выкарыстанні матэрыялаў газеты спасылка на «Новы Час» абавязковая.

Рукапісы рэдакцыі не вяртае і не рэцензуе мастакі творы.

Чытацкая пошта публікуюцца паводле рэдакцыйных меркаванняў.